

Т1. Типи підприємств та сучасні форми торгівлі.

Оптова торгівля - це посередницька торгівля між промисловими і торговими капіталістами, а також між самими торговими капіталістам. Об'єктами купівлі-продажу тут є великі партії товарів. Оптова торгівля здійснюється, як правило, на першій стадії руху торгового капіталу, тобто на стадії Г - Т.

Роздрібна торгівля - це продаж товарів безпосередньо споживачам в магазинах, підприємствах харчування. Особливість роздрібною торгівлі полягає в тому, що тут реалізуються товар різноманітного асортименту і торгівля ведеться невеликими партіями товару. В усіх країнах є такі підприємства роздрібною торгівлі - універсальні магазини; магазини стандартних цін - в таких магазинах реалізуються, як правило, промислові товари різноманітного асортименту, згруповані за рівнем цін; багатofilіальні магазини (великі підкоряють малі); магазини самообслуговування.

Основні типи підприємств роздрібною торгівлі

Спеціалізовані магазини

Пропонують обмежену групу товарів з досить глибоким асортиментом, який не виходить за межі їхньої спеціалізації: магазини одягу, спортивні магазини. Спеціалізовані магазини можна поділити на підгрупи за їхньою спеціалізацією. Магазин одягу — магазин з обмеженим асортиментом однотипної продукції; магазин чоловічого одягу — вузькоспеціалізований магазин; магазин сорочок для чоловіків, виготовлених на замовлення — суперспеціалізований магазин

Універмаги

Підтримують велике різноманіття товарних груп — зазвичай це одяг, побутова техніка та господарчі товари — кожною товарною групою займається спеціалізований відділ універмагу, який очолюють спеціалісти з постачання чи торгівлі товарами даної групи

Універсами (супермаркети)

Досить великі торгові заклади, які мають відносно невеликі торгові націнки, пропонують широкий асортимент та використовують самообслуговування. Головна мета — задовольняти потреби людей в продуктах харчування, засобах для миття та господарчих товарах

Магазини товарів повсякденного попиту (чергові)

Відносно маленькі магазинчики, що розташовані в житлових районах, які працюють з самого ранку до пізнього вечора та без вихідних; пропонують обмежений асортимент товарів повсякденного попиту. Тривалий час роботи та невеликі обсяги закупок зумовлюють високий рівень цін в таких магазинах

Супермагазини (універсами широкого профілю, гіпермаркети)

Величезні магазини, мета яких — задовольняти всі потреби покупців в продовольчих та непродовольчих товарах. До цієї групи магазинів належать комбіновані магазини, які представляють собою об'єднання універсаму з магазинами, які торгують за зниженими цінами. Вони пропонують найрізноманітнішу продукцію. А також так звані магазини — „вбивці товарних категорій” — торгові заклади, які пропонують найрізноманітніші товари певної категорії. Існує ще один різновид цього типу торгових закладів — торгові комплекси (гіпермаркети), величезні магазини, які об'єднують риси супермаркету, магазину, що торгує за зниженими цінами, та складу-магазину. Окрім продуктів харчування, в них продаються меблі, побутова техніка, одяг та безліч інших речей

Магазини, що торгують за заниженими цінами (дисконтери)

Продають стандартний асортимент товарів за нижчими цінами, встановлюючи менші націнки, але маючи більший товарообіг. Справжній магазин товарів за зниженими цінами завжди дешево продає товар, але не за рахунок торгівлі низькоякісною продукцією, а за рахунок торгівлі в основному товарами вітчизняного виробництва. Ці магазини можуть продавати як широкий, так й вузький асортимент різноманітних товарів

Магазини, що торгують за зниженими цінами (уціненими товарами)

Продають нестабільний асортимент товарів високої якості, залишки, надлишки, товари з незначними дефектами, які купують у виробника чи інших роздрібних торговців. Ці товари купуються за ціною нижче гуртової та продаються за ціною нижче роздрібною. Магазини такого роду діляться на три основні типи

Приватні магазини уцінених товарів

Утримуються або приватними підприємцями, або відділами великих роздрібних корпорацій

Заводські магазини

Утримуються виробниками зазвичай для продажу залишків товарів, знятих з виробництва, та бракованої продукції. Такі торгові заклади все частіше і частіше створюють заводські торгові ряди, де десятки магазинів пропонують широкий вибір товарів за цінами на 50% нижче роздрібних

Склади-клуби (чи клуби гуртовиків)

Пропонують обмежений асортимент бакалійних товарів, побутової техніки, одягу та інших товарів з великими знижками членам клубів, які сплачують щорічний внесок у розмірі 25-50 доларів. Часто їх клієнтами стають малі підприємства та люди, які працюють у великих колективах. Ці торгові заклади розташовані у велетенських приміщеннях, які нагадують склад, мають дуже низький рівень накладних витрат, пропонують дуже обмежений перелік послуг своїм клієнтам

Т2.Кваліфікаційна характеристика контролера – касира.

I категорія

Завдання та обов'язки. Вивчає асортимент товарів, що є на складі. Бере участь у визначенні якості товарів за органолептичними ознаками. Бере участь у відборі зразків для лабораторного аналізу. Звіряє суми реалізації з показаннями касових лічильників. Бере участь у проведенні інвентаризації матеріальних цінностей, складанні товарних звітів, актів на брак, нестачу, пересортицю та актів приймання-здавання при передаванні матеріальних цінностей. Змінює за вказівкою відповідальної особи шифри (умовні позначки) на чеках, використовує штампи або відтиски "Сплачено", "Рахунок", "Контроль". В разі обриву контрольної стрічки повідомляє відповідальну особу і разом з нею підписує місце обриву. Складає акти на невикористані та повернені споживачами чеки. Оформляє фінансові документи і робить відповідні записи у книзі касира-операціоналіста. Вирішує спірні питання із споживачами у разі відсутності відповідальної особи. Керує роботою контролерів-касирів більш низької кваліфікації.

Повинен знати: основні вимоги стандартів і технічних умов до якості товарів, тари та до їх маркування; органолептичні методи визначення якості товарів; ознаки доброякісності і сортності товарів; основні види сировини, з якої виготовлені товари; види браку і правила бракеражу; порядок проведення інвентаризації; порядок складання та оформлення товарних звітів, актів на брак, пересортицю товарів, актів приймання-здавання при передаванні матеріальних цінностей; правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта з присвоєнням кваліфікації контролера-касирів I категорії без вимог до стажу роботи або підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією контролера-касирів II категорії - не менше 1 року та кваліфікаційна атестація на виробництві з присвоєнням I категорії.

II категорія

Завдання та обов'язки. Ознайомлюється з асортиментом товарів на складі, бере участь в його одержанні. Готує товари до продажу: перевіряє їх найменування, кількість, сортність, ціну, розпаковує, оглядає зовні, перебирає, протирає, заповнює і прикріплює ярлики цін до товарів, розміщує і викладає товари за групами, видами, сортами з урахуванням правил товарного сусідства, частоти попиту. Повідомляє адміністрацію про надходження товарів, які не відповідають маркуванню. Обслуговує покупців із застосуванням технічних засобів штрихового кодування. Перевіряє наявність штрихового коду, інших штрихкодів позначок на товарах; проводить ідентифікацію товарів. Консультує покупця про ціну, властивості, якість товарів та ціни на них, пропонує нові та взаємозамінні товари, а також товари супутнього асортименту. Надає покупцям допомогу в пакуванні товарів. Контролює своєчасне наповнення асортименту товарів. Бере участь в оформленні прилавочних і внутрішньомагазинних вітрин. Веде касовий журнал, складає касову звітність. Бере участь у підготовці товарів до інвентаризації.

Повинен знати: форми розрахунку із споживачами, в тому числі за кредитними картками; асортимент, класифікацію, характеристику і призначення товарів; правила розшифрування артикулів, штрихового коду товару; порядок роботи в системі єдиного вузла розрахунку; порядок ведення касового журналу та складання касової звітності; технічні засоби штрихового кодування та їх характеристики; порядок та умови маркування товарів внутрішніми штриховими кодами; методи визначення якості товарів; правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта з присвоєнням кваліфікації контролера-касира II категорії без вимог до стажу роботи або підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією контролера-касира III категорії - не менше 1 року та кваліфікаційна атестація на виробництві з присвоєнням II категорії.

III категорія

Завдання та обов'язки. Перевіряє справність електронного контрольно-касового апарату, заправляє контрольну і чекову стрічку, записує показання лічильників, переводить нумератор на нулі, встановлює дататор, одержує розмінну монету в кількості, необхідній для розрахунку із споживачами, і розміщує її в касовій шухляді. Ознайомлюється з асортиментом наявних товарів, виробів і цінами на них. Перевіряє кількість, масу, ціну і якість товару, що відпускається споживачу. Контролює терміни реалізації товарів. Підраховує вартість покупки, отримує гроші, видає здачу. Слідкує за чіткістю реквізитів на чековій та контрольній стрічках. Повертає гроші за невикористаний чек. Усуває дрібні неполадки електронного контрольно-касового апарату. Підраховує гроші і здає їх в установленому порядку, звіряє суми реалізації з показаннями касових лічильників. Прибирає нереалізовані товари і тару.

Повинен знати: порядок виконання касових операцій; правила розрахунку із споживачами; порядок одержання, зберігання та видавання коштів; ознаки платоспроможності державних грошових знаків; асортимент та роздрібні ціни на товари, що є у продажу; правила продажу продовольчих (непродовольчих) товарів; правила експлуатації сучасних видів ЕККА; правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві з присвоєнням кваліфікації контролера-касира III категорії. Без вимог до стажу роботи.

ТЗ Значення обліку грошових сум у торгівлі

На торгівлі підприємства поступають великі суми грошової виручки. Необхідно забезпечити правильний облік грошових коштів, чіткий контроль за їх збереженням і своєчасну здачу їх в банк. Грошова виручка торговельних підприємств є основним джерелом фінансування і кредитування різних галузей народного господарства, виплати заробітної плати, пенсій, стипендій. Позики банку дають можливість організаціям і підприємствам закуповувати товари для продажу населенню, заготовляти сільськогосподарську продукцію, розвивати будівництво та виробництво, тобто здійснювати всі необхідні торговельно-господарські операції. Своєчасна і повна здача виручки має велике значення не тільки для розвитку торгівлі, але і всієї економіки країни. Правильно організований облік і контроль грошової виручки - необхідна умова дотримання принципів раціонального господарювання в торгівлі та збереження товарно-матеріальних цінностей. Розрахунки з покупцями та облік надходять від них грошових сум здійснює або безпосередньо продавець, або спеціально виділений для цього працівник - касир-контролер. Можливість точного обліку торговельної виручки, скорочення до мінімуму помилок при проведенні розрахунків за товари, підвищення культури торговельного обслуговування, вивчення реалізованого попиту забезпечують електронні контрольно-касові апарати. Застосування ЕККА й інших РРО є обов'язковим для суб'єктів підприємницької діяльності (СПД), які здійснюють розрахунки зі споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг за готівку.

У затвердженому Міністерством фінансів України Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 4 [Звіт про рух грошових коштів] наведено визначення грошових коштів.

Грошові кошти -- готівка, кошти на рахунках у банках, депозити до запитання.

Отже, грошові кошти охоплюють кошти в касі й на поточних та інших рахунках у банках, що можуть бути використані для поточних операцій.

Основними завданнями обліку грошових коштів є:

- своєчасне і правильне документування операцій по руху грошових коштів і розрахунків;
- виконання операцій з грошовими коштами по розрахунках з постачальниками і покупцями;
- контроль за дотриманням касової і розрахункової дисципліни;
- оперативний, повсякденний контроль за збереженням наявних грошових коштів і цінних паперів в касі підприємства;
- інвентаризація грошових коштів і відображення її результатів на рахунках бухгалтерського обліку;
- контроль за цільовим призначенням використання грошових коштів;
- контроль за правильними і своєчасними розрахунками з бюджетом, банками, персоналом;
- контроль за дотриманням форм розрахунків, встановлених в договорах з покупцями і постачальниками;
- своєчасна звірка розрахунків з дебіторами і кредиторами для виключення простроченої заборгованості;
- дотримання норм і правил П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 і надання користувачам фінансової звітності повної і неупередженої інформації про зміни, що відбулися в грошових коштах підприємства і їх еквівалентах за звітний період.

Т. 4,5 Способи розрахунків з покупцями.

Можливість підприємства здійснювати розрахунки з покупцями замовниками в результаті господарської діяльності є можливим показником його фінансової стійкості. Жодне підприємство не може існувати, не здійснюючи розрахунків з покупцями і замовниками в результаті своєї діяльності. Важливе місце в процесі продажу товарів займає організація розрахунків з покупцями. Правильна організація розрахункових операцій дозволяє скоротити час, витрачений покупцями, забезпечує точність, швидкість і наочність розрахунків, покращує санітарно-гігієнічні умови при реалізації продовольчих товарів, виключає розкрадання та зловживання грошовими коштами. Крім того, дозволяє державним органам стежити за рухом фінансів та правильністю справляння податків.

Способи розрахунків з покупцями.

- Касир-операціоніст.
- Продавець-касир.
- Контролер-касир.
- Автомат.

Спосіб 1. Робота касира-операціоніста використовується при традиційному методі продажу товарів (через прилавок), коли товар відпускається за касовими чеками. Касир-операціоніст реєструє покупки через касовий апарат, видає покупцям, касовий чек, за цим чеком покупець отримує у продавця товар. При цьому способі расчедаматеріальна відповідальність лягає на різних осіб: продавець несе відповідальність за товар у відділі, касир-операціоніст - за гроші в касі.

Спосіб 2. При розрахунку покупця з продавцем-касиром касовий апарат знаходиться у відділі. Продавець відбирає, зважує, упаковує відібраний покупцем товар, реєструє його вартість на касовому апараті, видає чек покупцю разом з товаром і отримує гроші. У цьому випадку працівник несе матеріальну відповідальність за товар, що знаходиться у відділі, і за грошові кошти, що знаходяться в касі.

Спосіб 3. Праця контролера-касира використовується, якщо розрахунок проводиться на вузлі розрахунку, який розташований при виході з магазину самообслуговування. Покупець відбирає товари в торговому залі, потім пред'являє їх контролеру-касиру на вузлі розрахунку, розплачується і одержує чек, який повинен зберегти до виходу з магазину. У цьому випадку контролер-касір несе матеріальну відповідальність за товар в торговому залі і за грошові кошти в касі.

Спосіб 4. При цьому способі товар відпускається з автоматів з продажу цигарок, плитки шоколаду, напоїв та ін. Цей спосіб продажу обмежений асортиментом, При способах 1 ...3 інформація про стан контрольно-касової машини, помилки касира і інша службова інформація висвічується на індикаторі касира у вигляді написів, що значно спрощує його роботу.

Т 6 Переваги розрахунків з покупцями через ЕККА

Грошова виручка торгових підприємств є основним джерелом фінансування і кредитування різних галузей народного господарства, виплати заробітної платні, пенсій, стипендій. Своєчасна і повна здача виручки має велике значення не тільки для розвитку торгівлі, але й усій економіці країни.

Таким чином, найбільш ефективний спосіб розрахунку з покупцями – автоматизований спосіб із застосуванням контрольно-касових апаратів. Контрольно-касові апарати призначені для механізації й автоматизації касових операцій, обліку грошових надходжень і контролю вказаних операцій на підприємствах роздрібної торгівлі та громадського харчування, що застосовує різні методи продажу і форми обслуговування

Він забезпечує точний облік грошової виручки і контроль продажу товарів, дозволяє перевірити правильність виконання розрахунково-касових операцій, скорочує час, необхідний для розрахунків, підвищує продуктивність праці контролерів-касірів, знижує до мінімуму можливість помилок при розрахунках, надає відомості про обсяги продажів товарів і кількість обслужених покупців за годинами робочої зміни.

ЕККА є інструментом контролю з боку адміністрації, засновника і держави за грошовим оборотом, повнотою і своєчасністю оприбуткованої виручки.

Т7. Основні операції, які виконують ЕЕКА, Фіскальні можливості

Основні операції електронних касових апаратів

Електронні контрольно-касові апарати виконують наступні касові операції:

1. реєстрація оплати готівкою;
2. реєстрація оплати в кредит за кредитними картками;
3. реєстрація оплати платіжним чеком;
4. помноження ціни на кількість товару, вираженої як цілими, так і дробовими числами;
5. обчислення відсоткової надбавки та знижки;
6. облік грошових сум;
7. анулювання операції в межах незакінченого чека;
8. виправлення помилок касира до запису інформації в пам'ять ЕККА;
9. обчислення проміжних підсумків;
10. службове внесення готівки, тобто внесення розмінних грошей на початку робочого дня;
11. службове виведення готівки, тобто виведення готівки в кінці робочого дня, при поверненні грошей покупцю в разі його відмови від покупки, тощо.

Електронні контрольно-касові апарати оснащені блоком пам'яті і виконують функції пошуку цін товарів, що відносяться до різних торгових відділів, можуть вести облік по товарних групах, видах, найменуваннях, мають скануючі пристрої, які дають можливість визначити вартість товару автоматично, без набору її на клавіатурі.

Все це дає можливість:

- прочитувати інформацію, нанесену у вигляді штрихових кодів на упаковку або ярлики товарів, і записувати її в певному коді в запам'ятовуючий пристрій або вводити в комп'ютер;
- виконувати розрахункові операції з урахуванням знижок і надбавок;
- забезпечувати різні види оплат – готівковий, безготівковий розрахунок, чеками, за допомогою пластикових карт;
- здійснювати контроль над операціями, що виконуються касиром-контролером;
- реєструвати покупку на рівні груп і найменувань товарів;
- автоматично викликати ціни із запам'ятовуючого пристрою;
- видавати оперативні і підсумкові статистичні дані продажу товарів;
- відображати інформацію для покупця.

T8,9 Визначення термінів «реєстратор розрахункових операцій», «розрахункова операція», «електронний контрольно – касовий апарат», «фіскальні функції»

Що таке РРО?

Визначення цього терміну міститься у Законі «про РРО»: реєстратор розрахункових операцій - пристрій або програмно-технічний комплекс, в якому реалізовані фіскальні функції і який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з купівлі-продажу іноземної валюти та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг). До реєстраторів розрахункових операцій відносяться: електронний контрольно-касовий апарат, електронний контрольно-касовий реєстратор, комп'ютерно-касова система, електронний таксометр, автомат з продажу товарів (послуг) тощо.

Що таке електронний контрольно-касовий апарат?

У Законі «про РРО» також наведено визначення цього терміну:

електронний контрольно-касовий апарат - реєстратор розрахункових операцій, який додатково забезпечує попереднє програмування найменування і ціни товарів (послуг) та облік їх кількості, друкування розрахункових та інших звітних документів. Таким чином, реєстратор розрахункових операцій – це більш широке поняття, а термін «касовий апарат» є його складовою.

розрахункова операція - приймання від покупця готівкових коштів, платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо за місцем реалізації товарів (послуг), видача готівкових коштів за повернутий покупцем товар (ненадану послугу), а у разі застосування банківської платіжної картки - оформлення відповідного розрахункового документа щодо оплати в безготівковій формі товару (послуги) банком покупця або, у разі повернення товару (відмови від послуги), оформлення розрахункових документів щодо перерахування коштів у банк покупця;

розрахунковий документ - документ встановленої форми та змісту (касовий чек, товарний чек, розрахункова квитанція, проїзний документ тощо), що підтверджує факт продажу (повернення) товарів, надання послуг, отримання (повернення) коштів, купівлі-продажу іноземної валюти, надрукований у випадках, передбачених цим Законом, і зареєстрований у встановленому порядку реєстратором розрахункових операцій або заповнений вручну;

Під *фіскальними функціями* розуміються здатність РРО забезпечувати одноразове занесення, тривале зберігання у фіскальній пам'яті, багаторазове зчитування і неможливість зміни підсумкової інформації про обсяг розрахункових операцій, викопаних у готівковій та/або в безготівковій формі, або про обсяг операцій з купівлі продажу іноземної валюти.

Т10 Порядок застосування реєстраторів розрахункових операцій відповідно до ЗУ

ЗАКОН УКРАЇНИ Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг N 266/95-ВР від 06.07.95, визначає правові засади застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг. Дія його поширюється на усіх суб'єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) суб'єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції у готівковій та/або безготівковій формі.

Стаття 3. Суб'єкти господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг зобов'язані:

1) проводити розрахункові операції на повну суму покупки (надання послуги) через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів, що підтверджують виконання розрахункових операцій, або у випадках, передбачених цим Законом, із застосуванням зареєстрованих у встановленому порядку розрахункових книжок;

2) видавати особі, яка отримує або повертає товар, отримує послугу або відмовляється від неї, розрахунковий документ встановленої форми на повну суму проведеної операції;

3) застосовувати реєстратори розрахункових операцій, що включені до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій, з додержанням встановленого порядку їх застосування;

4) забезпечувати цілісність пломб реєстратора розрахункових операцій та незмінність його конструкції та програмного забезпечення;

5) у разі незастосування реєстраторів розрахункових операцій у випадках, визначених цим Законом, проводити розрахунки з використанням книги обліку розрахункових операцій та розрахункової книжки з додержанням встановленого порядку їх ведення, крім випадків, коли ведеться облік через електронні системи прийняття ставок, що контролюються у режимі реального часу центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів; { Пункт 5 статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами N 2746-III (2746-14) від 04.10.2001, N 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 }

6) забезпечувати зберігання використаних книг обліку розрахункових операцій та розрахункових книжок протягом трьох років після їх закінчення;

7) подавати до органів доходів і зборів звітність, пов'язану із застосуванням реєстратора розрахункових операцій та розрахункових книжок, не пізніше 15 числа наступного за звітним місяця у разі, якщо цим пунктом не передбачено подання інформації по дротових або бездротових каналах зв'язку.

Т11,12 Обов'язкові технічні вимоги до ЕККА

1. ЕККА повинен мати корпус, конструкція якого не дає змоги безконтрольного доступу до функціональних блоків ЕККА і, окремо, до блоку фіскальної пам'яті.

2. ЕККА повинен пломбуватись: пломба повинна знаходитись на поверхні корпусу, яка доступна для швидкого візуального визначення її цілосності. Фіскальна пам'ять повинна пломбуватись окремо.

3. ЕККА повинен мати годинник - календар реального часу, який працює незалежно від підключення ЕККА до електроживлення і виключає необхідність занесення дати та часу перед початком роботи.

4. ЕККА повинен забезпечувати збереження інформації в оперативній і фіскальній пам'яті та у годиннику-календарю при раптовому виведенні ЕККА з робочого стану без пошкодження пломб або корпусу ЕККА, в т.ч. через відключення електроживлення.

5. ЕККА повинен забезпечувати збереження інформації в оперативній пам'яті та у годиннику-календарю при виключенні електроживлення не менш, як на 1440 годин.

6. ЕККА повинен забезпечувати неможливість занесення звітної інформації до блоку фіскальної пам'яті, якщо в годиннику-календарю встановлена дата, яка передує даті останнього денного звіту.
7. ЕККА повинен забезпечувати неможливість зміни або знищення алгоритмів роботи, інформації в оперативній і фіскальній пам'яті та зміни дати у годиннику-календарю без пошкодження пломб або корпусу ЕККА. Програмний і апаратний захист алгоритмів збору та ресстрації фіскальних даних ЕККА, інформації в оперативній і фіскальній пам'яті та у годиннику-календарю не повинен базуватись на припущенні, що конструкція, алгоритми захисту інформації або паролі (ключові слова) не можуть стати відомими небажаним особам для зловживання.
8. ЕККА повинен забезпечувати друк паперової контрольної стрічки в єдиному робочому циклі з касовими чеками (квитанціями), на якій відображаються в копії реквізити і показники виданих покупцям (замовникам) касових чеків (квитанцій). Допускається не відображати на контрольній стрічці назву та місце знаходження підприємства, що реалізує товари (надає послуги).
9. ЕККА повинен мати спеціальний замок з комплектом ключів для введення в робочий стан, яким можна здійснювати перемикання режимів роботи ЕККА. Замість механічного замка дозволяється використовувати паролі, що мають не менше 4 цифр.
10. ЕККА повинен автоматично блокуватися у випадках:
 - зниження напруги електричного живлення нижче значення, що вказано в технічних умовах на конкретний ЕККА;
 - відсутності чекової і(або) контрольної стрічок;
 - відключення механізму друку;
 - порушення послідовності виконання операцій, яка передбачена алгоритмами роботи конкретного ЕККА;
 - переверження розрядності чисел, які обробляються;
 - переповнення, несправності або відключення фіскальної пам'яті.
11. ЕККА повинен попереджувати про наступне вичерпання ємності фіскальної пам'яті не менш, як за 30 останніх занесень інформації денних звітів.
12. Блокування справного ЕККА не повинно приводити до втрати інформації на документі, що друкується.
13. Після усунення причин блокування ЕККА повинен забезпечити можливість повторення або завершення касової операції, що була перервана.
14. ЕККА повинен мати два індикатора - клієнта та касира (оператора). Допускається відсутність індикатора клієнта в портативних ЕККА з вбудованим автономним джерелом живлення.

Т13,14 Платоспроможність державних грошових знаків.

Слово «**гривня**», за однією з історичних версій, з'явилося ще в часи Київської Русі. Воно походить від назви стародавньої прикраси, яку носили на шиї й виготовляли із золота та срібла у вигляді обруча. Згодом це слово почали вживати у значення певної кількості (ваги) дорогоцінного металу (гривня срібла — грошово-вагова одиниця). Оскільки ж ця кількість срібла могла складатися з певної кількості однакових монет, то виник їхній рахунок на штуки. Гривню, яка складалася з певної кількості монет, **називали гривнею кун**

І тільки після проголошення Акту незалежності України з'явилася можливість створити власну національну грошову одиницю. Зважаючи на вікові традиції, її місце однозначно мала посісти гривня. Розмінну ж монету вчені пропонували назвати «сотий», «резана», але перевагу віддали «копійці».

За даними НБУ, перші віддруковані зразки гривні виготовили ще 1992 року в Канаді. Однак українська влада вирішила не одразу вводити гривню і запровадила перехідний період та тимчасову валюту. Нею став український карбованець або купоно-карбованець. Саме на нього виплеснулася інфляційна хвиля 1992—1995 років.

Вже 25 серпня 1996 року з'явився указ президента України Леоніда Кучми «Про грошову реформу в Україні». І вже на основі цього указу з 2 по 16 вересня 1996 року провели цю реформу. Після 16 вересня всі платежі в країні проводилися тільки в гривні.

Грошова одиниця, як правило, поділяється на дрібні кратні частини. В переважній більшості країн існує десяткова система поділу 1 : 10 : 100.

Банкноти номіналом 1, 2, 5, 10 і 20 гривень зразка 1992 виготовлені на спеціальному білому папері, що не флюоресцирует в ультрафіолетовому випромінюванні, з водяними знаками у формі тризуба, які створюються за допомогою світлих ліній. Інші банкноти зразків 1994, 1995, 1997 і 2000 років так само виготовлені на спеціальному білому папері, що не флюоресцирует в ультрафіолетовому випромінюванні, але з фіксованим багатобарвним водяним знаком у вигляді портрета, який також зображений на лицьовій частині банкноти. Банкноти зразка 2003, 2004 і 2005 років виготовлені на спеціальному тонованому папері, відтінок якої відповідає переважаючому кольору банкноти. Ця папір теж не флюоресцирует в ультрафіолетових променях, має багатобарвний локальний водяний знак, світлий елемент водяного знака, двоколірний водяний знак (штрих-код), захисну стрічку та захисні волокна.

Ступінь захисту

1.Водяний знак - це видиме при розгляді банкноти проти світла зображення на білій площині банкноти в різних тонах (світліших та темніших від паперу банкноти) портрета, що утворене внутрішньою структурою паперу і яке повторює портрет, надрукований на лицьовому боці банкноти. Більшість справжніх купюр мають многотонові водяні знаки, неоднакові по товщині, що містять світло, тінь і півтінь. Водяні знаки на фальшивці зазвичай темніше і майже не мають світлих ділянок. Водяний знак на українських гривнях повинен повторювати зображений на купюрі портрет.

2.Захистная нитка - на гривнях, номінальна вартість яких складає 1, 2 і 5, в товщі паперу між водяним знаком та портретом вертикально розміщена полімерна металізована стрічка з кодованим номіналом шириною приблизно 1,3 мм, яку видно при розгляданні банкноти проти світла як темну смужку з прозорим написом "1 ГРИВНЯ", "2 ГРИВНІ" та "5 ГРИВЕНЬ", вона повторюється; у банкнотах номінальною вартістю 20 гривень зразка 1995 року між водяним знаком та портретом розміщена вертикальна металізована "віконна" стрічка. З лицьового боку банкноти вона періодично (6 разів) виходить із товщі на поверхню паперу банкноти. Ця частина нитки помітна, вона має вигляд блискучої пунктирної лінії. Як правило, на підробках вона практично не читається. Ця нитка кодовані, і касири з допомогою детекторів визначають справжність купюри. Мікротексти видно при збільшенні; на фальшивках ж вони відсутні. Стрічка має жовто-блакитну флюоресценцію.

3.Рельєфні елементи - шорсткість паперу, яку можна відчутти при обмацуванні. На справжніх купюрах основні рельєфні малюнки, що визначається на дотик. На фальшивих банкнотах рельєф імітовано тисненням, тобто виступає папір, а не фарба.

4.Сумісне зображення - малюнок, розташований в одному місці на лицьовому та зворотному боках банкноти, всі елементи якого збігаються та доповнюють один одного при розгляді банкноти проти світла (орнамент із лівого боку банкноти).

5.Радужная друк - поступовий перехід одного кольору захисної сітки в іншу.

6.Антисканерна сітка - розміщені під різними кутами тонкі лінії, які під час копіювання або сканування банкноти можуть утворювати на копії «муар».

7.Кодоване латентне зображення - рельєфне зображення цифрового номіналу, заховане в декоративному елементі із зображенням малого герба України. Розміщено у верхній частині лицьового боку банкноти. Видно при розгляданні банкноти під гострим кутом до джерела світла.

8.Знак для сліпих - рельєфний елемент, розташований в лівому нижньому куті лицьового боку банкноти, який відчувається на дотик кінчиками пальців і визначає номінал банкноти.

9.Мікротекст. Повторювані написи, які можна прочитати за допомогою збільшує скла

10.Видимі захисні волокна. - як правило, сині і зелені, вплетені в папір і помітні, при перегляді банкноти на просвіт. На підроблених банкнотах ці волокна лежать на поверхні паперу.

11.Невидимі захисні волокна.

12.Флуоресцентний номер - надрукований методом високого друку чорною фарбою горизонтально (номінал 1 - 20 гривень зразка 1992 року) та червоною фарбою горизонтально ((1 (1994, 1995 рр..), 2 (1995 р.), 5 (1994, 1997 рр..), 10 (1994 р.), 20 (1995 р.) гривень) і вертикально (номінал 50 та 100 гривень), рівно, з однаковим інтервалом між цифрами номер банкноти, який в ультрафіолетових променях флуоресціюють зеленим (номінал 1-20 гривень зразка 1992 року) та світло-червоним (1 (1994, 1995 рр..), 2 (1995 р.), 5 (1994, 1997 рр..), 10 (1994 р.), 20 (1995 р.), 50 та 100 гривень) світлом.

13.Магнітний номер - номер, який надруковані методом високого друку чорною фарбою горизонтально в один рядок, рівно та з однаковим інтервалом між цифрами серія та номер банкноти, які мають магнітні властивості.

14.Схований номінал - невидимою фарбою номінал, який в ультрафіолетових променях флуоресціює зеленим світлом.

15.Флуоресцентний друк - елементи дизайну, що світяться відповідними кольорами під дією ультрафіолетових променів.

16.Вищий друк - друк, у результаті якого на папері може залишатися потовщений з країв штриха відбиток фарби і рельєфний поглиблений відбиток. Високим друком виготовлені флуоресцентні та магнітні серійні номери на зворотному частині банкноти.

17.Орловський друк - різкий перехід одного кольору у інший без розривів, накладання або зміщення ліній малюнка.

Т15,16 Основні типи та моделей електронних контрольно-касових апаратів, їх класифікація

Всі електронні контрольно-касові апарати залежно від виробника поділяються на *типи*.

Назва *типу* – це назва касового апарату залежно від його виробника: Ера, Славутич, Samsung, Datecs та інші.

Кожний тип ЕККА має свої *моделі*, що різняться за своїм зовнішнім виглядом та призначенням. Залежно від функціональних можливостей всі моделі розподіляють на *модифікації*. У таблиці 1 наведено типи, моделі, модифікації ЕККА та їх основні відмінності.

Тип	Модель	Модифікація	Чим відрізняються
Ера	Ера – 101 Ера - 501 Ера - 802	Ера – 101 – 04 Ера – 101 - 10	Програмує 200 найменувань товару Програмує 700 найменувань товару
Samsung	Samsung - ER	Samsung – ER 250F - UA Samsung – ER 350F - UA	Зовнішнім виглядом, кількістю клавiш. Має можливість працювати в ККС зі сканером (зчитувачем штрих-кодів)
Datecs	Datecs MP	Datecs MP - 500 Datecs MP – 500T	Програмує 800 найменувань товарів за 9 параметрами Програмує 2400 найменувань товарів за 11 параметрами

Класифікація реєстраторів розрахункових операцій

Залежно від конструкцій та функціональних можливостей ЕККА поділяються на такі види:

- Портативні;
- Автономні стаціонарні;
- Системні;
- Універсальні;
- Спеціалізовані.

Портативні – це переносні ЕККА з автономним живленням.

Автономні стаціонарні – призначені для самостійної експлуатації в стаціонарних умовах, без обміну даних по лініях зв'язку з комп'ютерами або іншими ЕККА.

Системні ЕККА – використовуються у складі електронних систем контролю за товарним і грошовим обігом, для забезпечення передачі даних між елементами системи по лініях зв'язку.

Універсальні ЕККА – призначені для використання в торгівлі, готельному та ресторанному бізнесі, прийняття комунальних та поштових платежів, у гральному бізнесі, продажу квитків на залізничний, річковий та автомобільний транспорт.

Спеціалізовані ЕККА – використовуються на АЗС та при послугах таксі.

Контрольні запитання:

1. Чим відрізняються модифікації касових апаратів типу Datecs?
2. Як класифікують електронні контрольно-касові апарати?
3. Які ЕККА називають системними?
4. Які ЕККА називають універсальними?

Т 17 Поняття про POS-термінал

Використання POS-терміналів дозволяє автоматизувати операції з обслуговування картки та істотно зменшити час обслуговування.

POS-термінал (від англ. Point Of Sale — точка продажу) — це електронний пристрій, що зчитує дані пластикової картки з магнітної смуги або чіпа, розташованого на пластиковій картці, і зв'язується з банком по електронних каналах зв'язку. Можливості та комплектація POS-терміналів варіюються в широких межах, проте типовий сучасний термінал оснащений:

- пристроями читання як смарт-карт, так і карт із магнітною смугою,
- незалежною пам'яттю,
- портами для підключення ППН
- клавіатури (клавіатури для набору ППН - коду),
- принтера,
- з'єднання з ПК чи з електронним касовим апаратом.

Сума операції вводиться із клавіатури (якщо це POS-термінал, інтегрований у касу, то сума береться з даних каси до оплати). Всі дані операції друкуються на чеку терміналом.

Наявність POS-терміналу дозволяє приймати до оплати всі типи міжнародних банківських карт, включаючи найпоширеніші електронні карти «Visa» та «MasterCard», що значно прискорює проведення операції оплати і скорочує термін відшкодування грошових коштів по проведених операціях.

Основні характеристики POS-терміналів:

- Займає мало місця на прилавку завдяки компактному та інтеграційного дизайну;
- Приймає всі основні типи кредитних, дебетових і локально-корпоративних карт;
- Завдяки наявності зручного вбудованого рулонного принтера швидко друкує чеки та звіти;
- Зберігає великі файли даних і транзакцій.

Т18 Поняття про системні ЕККА

Системний ЕККА - електронний контрольно-касовий апарат, призначений для експлуатації у складі електронних систем контролю та управління товарним і грошовим обігом, і який забезпечує передачу даних між елементами систем по лініях зв'язку.

ПРИЗНАЧЕННЯ

Відпуск нафтопродуктів і супутніх товарів (послуг) за готівку та безготівковий розрахунок (за відомостями, за електронними картками тощо) з автоматичною друкуванням фіскального чека.

Дистанційне управління паливозаправними колонками по імпульсному інтерфейсу або по фірмовому протоколу обміну зарубіжних виробників паливороздавальних колонок (ТРК): Adast, ZAP, Gilbarco, Salzkotten, Shlumberger, Wayne Meksan, EnE, Астрон, Safe і ін.

Комплексний облік руху нафтопродуктів та супутніх товарів на АЗС з автоматичним формуванням звітів різних видів.

СКЛАД:

Базова конфігурація:

Системний блок з вбудованим принтером чеків і фіскальним модулем, ліцензійна ОС Windows XP PRO, монітор Samsung 17", клавіатура, маніпулятор "миша", дисплей покупця, контролер управління ТРК, мережевий фільтр, грошовий ящик.

Додатково підключаються пристрої:

Система вимірювальна "Струна" для автоматичного вимірювання параметрів нафтопродуктів, термінал для безготівкових розрахунків за електронними картками, модем для автоматичної передачі даних на віддалений комп'ютер, сканер штрих-кодів для продажу супутніх товарів, джерело безперебійного живлення для гарантованого живлення касового апарату і блоку електроніки ТРК.

ФУНКЦІОНАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ БАЗОВОЇ ВЕРСІЇ

Функції системного касового апарату:

Формування і зберігання бази даних нафтопродуктів і супутніх товарів (послуг).

Захист бази даних від несанкціонованого доступу з трехуравневим доступом до інформації і налаштувань.

Гнучка настройка конфігурації програмного забезпечення.

Автоматичне обчислення здачі клієнту.

Друк фіскального касового чека при відпуску нафтопродуктів і супутніх товарів (послуг) з веденням обліку за різними їх видами.

Відпуск нафтопродуктів за різними формами оплати: готівкою, за кредитними картками, талонами, відомостями та ін.

Друк чека повернення грошових коштів з каси і чека переливу палива.

Формування і друк X - і Z-звітів при закритті зміни.

Продаж товарів і послуг з підтримкою сканера штрих-кодів і ведення складського обліку.

Ведення загального протоколу подій за весь період роботи.

Функції управління ТРК:

Автоматизований відпуск нафтопродуктів в режимі попередньої оплати в літрах і гривнях, за ціле число гривень і в режимі "до повного бака".

Включення і блокування будь-якого заправного пункту, а також екстрена блокування всіх ТРК одночасно.

Візуальний контроль поточного стану ТРК і процесу видачі палива на всіх заправних місцях.

Функції з обліку руху нафтопродуктів:

Автоматизований облік руху нафтопродуктів і ведення бази даних по прийому і реалізації в одиницях об'єму по різних видах палива, резервуарів, колонок, різних форм оплати з обчисленням надлишку (нестачі).

Обчислення розрахункового залишку нафтопродуктів у резервуарах з видачею попереджувального повідомлення оператору при досягненні критичного рівня.

Формування та друк звітів щодо реалізації нафтопродуктів на вбудованому принтері. му інтерфейсу или 32 сторонами ТРК по протоколу обмена.

Включение и блокировка любого заправочного пункта, а также экстренная блокировка всех ТРК одновременно.

Визуальный контроль текущего состояния ТРК и процесса выдачи топлива на всех заправочных местах.

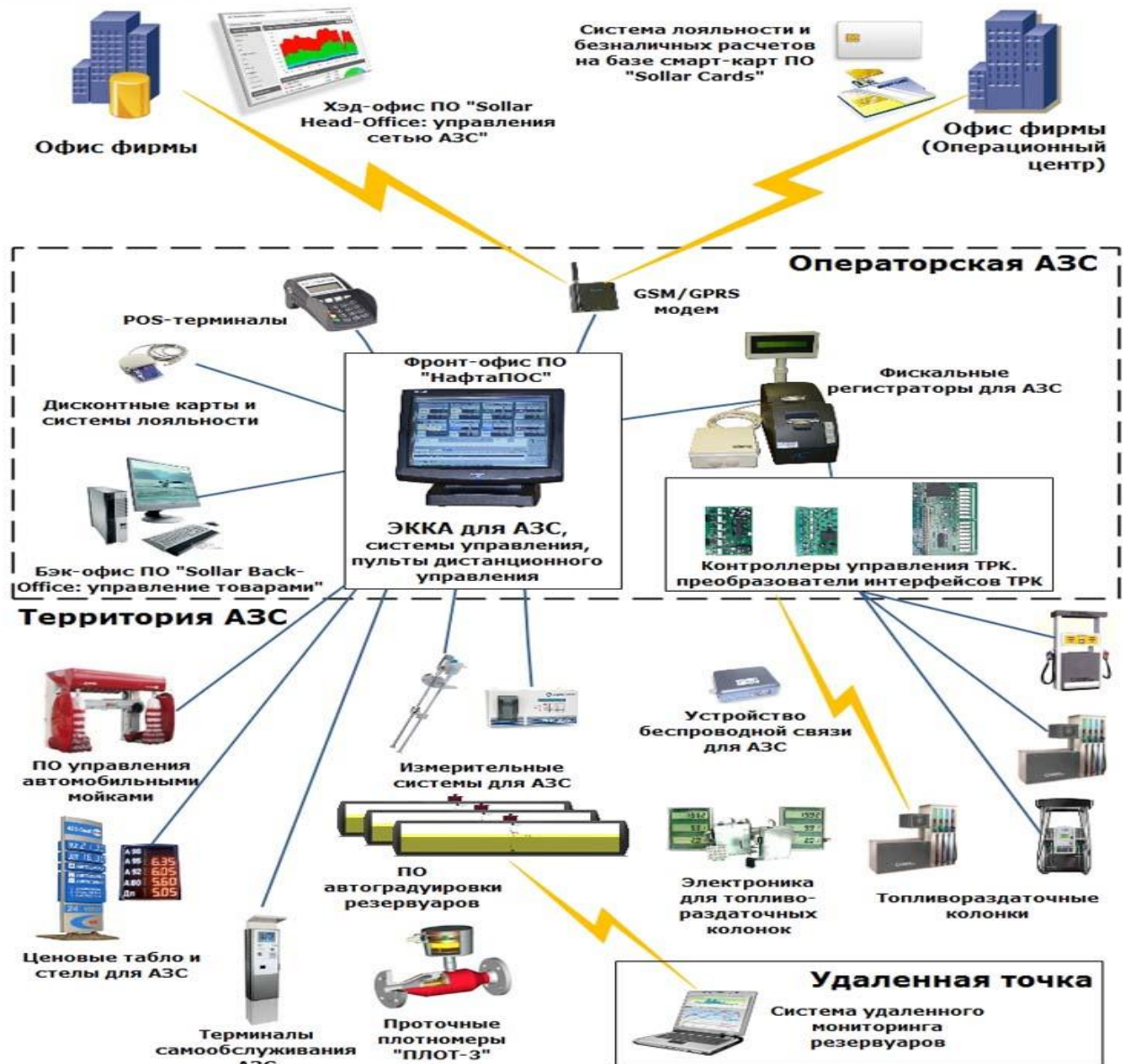
Функции по учету движения нефтепродуктов:

Автоматизированный учет движения нефтепродуктов и ведение базы данных по приему и реализации в единицах объема по различным видам топлива, резервуарам, колонкам, различным формам оплаты с вычислением излишков (недостачи).

Вычисление расчетного остатка нефтепродуктов в резервуарах с выдачей предупредительного сообщения оператору при достижении критического уровня.

Формирование и печать отчетов по реализации нефтепродуктов на встроенном принтере.

Удаленный офис

Т 21 Сканеры штрих –кодів, їх види, застосування.

Що таке штрихове кодування Це метод автоматизованого збору даних самого різного характеру. З його допомогою можна швидко і точно не тільки збирати, але і передавати інформацію на обчислювальні машини.. Джерелом інформації при цьому є штриховий код, що представляє собою чергування штрихів і проміжків різної ширини. Такими штрихами закодована або цифрова, або літерна інформація.Для розшифровки штрихових кодів користуються спеціальним пристосуванням - сканером. Промінь від світлового олівця або від рухомого лазерного пристрою, спрямовується на штрихи і відбиваючись від ліній, передається у пристрій для зчитування. Відбитий промінь перетворюється в електричні сигнали різної сили (залежно від ширини штрихів і проміжків), які потім і розшифровуються у вигляді цифр і букв.

Штрих код містить інформація про товар (назва, ціна, номер партії, термін придатності, і т.д) і передає її в комп'ютер, термінал або касовий апарат. Сканери штрих кодів мають деякі характеристики і можливості, за якими їх можна розділити на кілька типів. За типом сканування сканери діляться на: світлодіодні (їх ще називають ПЗЗ або CCD-сканери), лазерні і IMAGE (фото-сканери).

CCD сканери зчитують інформацію засвічуючи всю область, яка містить штрих-код. Світлодіодні сканери мають невелику ширину сканування (від 60 - 90 мм). Тобто, штрих коди більші, ніж ширина ряду світлодіодів, не можуть бути прочитані, тому потрібно вибрати необхідний розмір сканера.

Лазерні сканери зчитують інформацію за допомогою вузького променя лазерного світлодіода. Лазерні сканери діляться на однопроменеві і багатопроменеві.

Однопроменеві (або одноплощинні) лазерні сканери випромінюють один скануючий промінь і можуть читати штрих код тільки в одному положенні.

Багатопроменеві сканери випромінюють кілька скануючих променів у різних площинах, що дозволяє зчитувати штрих код в будь-якому положенні.

Image або матрична технологія заснована на тому, що для вилучення із штрих-коду інформації використовується, а все зображення повністю. Дозволяє розпізнавати двомірні (2D) штрих-коди, такі як PDF417, DataMatrix, Aztec або Qrcode, а також дрібні або пошкоджених штрих коди.

За типом виконання сканери штрих-коду діляться на:

- стаціонарні, нерухомі і зчитування відбувається шляхом проведення штрих-коду товару перед системою зчитування поверхні сканера
- ручні, ручні сканери необхідно тримати в руці і проводити зчитування скануючою областю по штрих коду на товарі
- комбіновані (стаціонарні / ручні), комбіновані моделі призначені для роботи в обох режимах. У комплект до таких сканерів входить кріплення або підставка, що дозволяє зафіксувати сканер.

T22 Порядок використання картридера

Зчитувачі магнітних карт (картрідери або рідери) - пристрої, призначені для швидкого зчитування даних з магнітних смуг пластикових карт. Картрідер дуже затребуваний в різних сферах послуг. Даний пристрій застосовується в банківських операціях, в платіжних терміналах, для оплати послуг зв'язку, для оплати проїзду в наземному і підземному транспорті, і в багатьох інших областях. Користуватися зчитувачем легко і зручно.

Працює картрідер за таким принципом: уздовж щілини рідера проводиться пластикова карта і пристрій автоматично зчитує інформацію з магнітної смуги карти і передає її для обробки. Індикатор, розташований на корпусі рідера, спалахує зеленим кольором, якщо пристрій готовий до роботи або при вдалому читанні інформації. Якщо прочитати інформацію з магнітної картки неможливо - індикатор загоряється червоним. Основна перевага магнітної смуги полягає в тому, що код, нанесений на смугу, не бачимо і не сприймаємо дотиком. А значить, не доступний для перегляду людиною.

Зчитувачі магнітних карт класифікуються за різними категоріями, залежно від:

- способи інтегрування в систему Картрідери можуть бути в готовому корпусі і бескорпусними;
- типу носія інформації: чип, магнітна смуга або це може бути комбінація обох носіїв;
- використання картки:
- щілинні з ручною подачею, при роботі з якими карта проводиться через слот зчитувача;
- вбудовувані з ручною подачею, де карта поміщається самим користувачем всередину пристрою, що зчитує;
- моторизовані, в яких картка підноситься користувачем до вхідного гнізда зчитувача і далі автоматично розміщується всередині пристрою транспортером. При закінченні роботи з картою, транспортер видає її назовні користувачеві, або блокує при необхідності. способи підключення до системи (інтерфейсу).

Т 23,24 Витратні матеріали при роботі з ЕККА та на різних ЕККА

Щоб уникнути непередбачуваних зупинок у роботі РРО слідкуйте за станом витратних матеріалів. Не забувайте вчасно міняти касову стрічку. Зазвичай касові апарати МІНІ (Mini) сигналізують про відсутність чекової стрічки сполученням «НЕМА ПАП». В такому випадку необхідно заправити новий рулон і скинути повідомлення про помилку відповідною кнопкою (для касових апаратів МІНІ 500 МО, МІНІ 600.04 МЕ

Т 25,26 Правила техніки безпеки та протипожежної безпеки при роботі з РРО

Експлуатація ЕККА повинна виконуватись з дотриманням певних вимог. Кожна з моделей має свої особливості безпечної експлуатації, які вказуються в паспорті. Тому перш ніж приступити до експлуатації ЕККА, необхідно ознайомитись як із загальними правилами безпеки праці до початку, під час і після роботи, так і з особливостями конкретної моделі касового апарата.

- ◆ до роботи на ЕККА допускаються особи, яким виповнилося 18 років, і пройшли інструктаж
- ◆ Під час роботи контролер-касір має стежити за справністю касового апарату, обережно поводитися з ним, тримати його в чистоті.
- ◆ оглянути ЕККА та пересвідчитись у відсутності пошкоджень касового апарата, наявності та чіткості пломби, у стійкості його установки на робочому місці;
- ◆ перевірити цілість вилки, проводу, розетки, наявність та справність захисного заземлення;
- ◆ відкрити кришку доступу до друкувального пристрою та перевірити необхідність заправки чекової стрічки і відсутність в принтері сторонніх предметів;
- ◆ працювати на ЕККА необхідно сухими руками, не допускати попадання вологи на клавіатуру, всередину ЕККА та блока живлення;
- ◆ у разі виявлення на корпусі ЕККА електронапруги слід негайно закінчити роботу та вимкнути його з електромережі; самостійне усунення неполадок у такому випадку категорично заборонене; про даний факт потрібно терміново повідомити представника адміністрації торговельного підприємства і не приступати до роботи до повного усунення неполадок;
- ◆ потрібно неухильно дотримуватись правил електробезпеки: не торкатись незахищених струмопровідних частин (неізольованих електродротів, відкритих розеток, несправних електровилок);
- ◆ при незначних перервах в роботі - не залишати ввімкнений ЕККА без нагляду, а вимкати його спочатку ключем, а потім вимикачем, який знаходиться на корпусі (якщо він наявний на конкретній моделі ЕККА), якщо ж вимикач відсутній – вийняти вилку шнура живлення з електророзетки;
- ◆ після роботи вимкнути ЕККА: спочатку ключ перевести в неробочий режим, вимикач на корпусі (якщо він передбачений в наявній моделі) перевести в режим: "Вимкнено", після чого вийняти вилку шнура електроживлення з розетки;

Т 27,28 Підготовка ЕККА до роботи.

Підготовка електронних касових апаратів до роботи

Перед початком роботи оператор повинен перевірити наявність паперової стрічки та картриджа у гнізді друкуючого пристрою. У разі необхідності потрібно заправити чекову паперову двошарову стрічку.

Перед заправкою паперової стрічки потрібно відкрити друкуючий пристрій і встановити рулон паперової стрічки у спеціальне гніздо. Рулон повинен розмтуватися проти годинникової стрілки

Кінець стрічки протягують через фотодатчик знаходження паперу та встановлюють в отвір друкуючого пристрою Натискають на клавішу ПЧС і тримають доти, доки стрічка не вийде з отвору на 25—30 см Стрічку підписують, вказуючи зміну, прізвище та підпис касира, який працюватиме на даному ЕККА

Тут необхідно зробити декілька зауважень:

- 1.Касовий апарат не буде працювати, якщо паперова стрічка встановлена неправильно.
- 2.Кожного разу перед початком роботи на касовому апараті слід перевіряти наявність паперової стрічки. В разі, якщо стрічка закінчилася або закінчується, потрібно встановити новий рулон.
- 3.Для вилучення старої стрічки використовують клавішу ПЧС. Неможна застосовувати силу, чи намагатися вийняти паперову стрічку зі зворотного боку механізму друку, бо це може призвести до поломки механізму друку.
- 4.Якщо паперова стрічка в касовому апараті закінчилася, каса блокується.На індикаторі з'являється символ „ПР” (папір). Після встановлення нового рулону на індикаторі з'являється символ „С”. Натиснути на клавішу С .

Контрольні запитання:

1. Що слід зробити перед встановленням паперової стрічки у нішу?
2. Опишіть алгоритм встановлення паперової стрічки.
3. Як зафіксувати контрольну стрічку?
4. Яку клавішу використовують для вилучення старої стрічки?
5. Як встановлюють картридж з фарбою стрічкою?

Т 38,39 Робота в режимі реєстрації покупок для ЕККА різних видів.

У режимі реєстрації.покупок виконується реєстрація операцій продажу або виплат, формуються розрахункові документи.

Робота у режимі реєстрації

А) порядок дій під час обслуговування одного відділу:

1. Повернути ключ ОР у положення „РЕГ”. На індикаторі з'являються 8 тире.
2. Ввести пароль оператора.
3. Натиснувши клавішу [оплата], роздрукувати рекламне кліше, на індикаторі з'явиться 0,00.
4. Каса готова до реєстрації продаж. Номер каси в магазині приймається заномером відділу.

Б)Під час обслуговування декількох відділів порядок дій наступний:

1. Повернути ключ ОР в положення „РЕГ”.
2. Ввести пароль оператора.
3. Роздруковується рекламне кліше, а на індикаторі з'являється 0,00.
4. Ввести номер відділу через клавіші прямого доступу Г1-Г8 (всього можливо 8 відділів).
5. На початку чека роздруковується назва відділу.
- 6.Ввести артикули, що продаються в даному відділі.

Робота у режимі реєстрації для апарата МІНІ 500МЕ

Пробиття чеків.

Для того, щоб пробити чек набираємо кількість (товару, який купується), потім клавішу [x], набираємо код потрібного нам товару і нажимаємо кл, [КОД/ТОВ]. Потім натискаємо

кл. [ПС] (проміжна вартість) і натискаємо кл. [ОПЛ]. Після натискання на кл. [ОПЛ] принтер роздруковує фіскальний чек. Після цього як чек був пробитий повернути його неможливо. Але до натискання кл. [ОПЛ] чек можна анулювати.

Продаж за вільною ціною (товар не запрограмован)

Для цього набираємо кількість товару [X] → ціна товару → [ЦІНА] → № кода товару → [КОД] → [ПС] → для підрахунку решти набрати суму отриманих грошей → [ОПЛАТА]

Анулювання чеків.

Для цього перед натисканням на кл. [ОПЛ] натискаємо кл. [ПС], кл. [АН/ЦІНА].

Т 45 Порядок розрахунку з поживачем ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ РОЗРАХУНКІВ

Суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або в безготівковій формі у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг зобов'язані:

- 1) проводити розрахункові операції на повну суму покупки через зареєстровані, опломбовані у встановленому порядку та переведені у фіскальний режим роботи реєстратори розрахункових операцій з роздрукуванням відповідних розрахункових документів
- 2) видавати особі, яка отримує або повертає товар, отримує послугу або відмовляється від неї, розрахунковий документ встановленої форми на повну суму проведеної операції;
- 3) застосовувати реєстратори розрахункових операцій, що включені до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій, з додержанням встановленого порядку їх застосування;
- 4) забезпечувати цілісність пломб реєстратора розрахункових операцій та незмінність його конструкції та програмного забезпечення;
- 5) у разі незастосування реєстраторів розрахункових операцій проводити розрахунки з використанням книги обліку розрахункових операцій та розрахункової книжки з додержанням встановленого порядку їх ведення;
- 6) забезпечувати зберігання використаних книг обліку розрахункових операцій та розрахункових книжок протягом трьох років після їх закінчення;
- 7) подавати до органів державної податкової служби звітність,
- 8) реалізовувати товари за умови наявності цінника на товар у грошовій одиниці України;
- 9) щоденно друкувати на реєстраторах розрахункових операцій фіскальні звітні чеки і забезпечувати їх зберігання в книгах обліку розрахункових операцій;
- 10) друкувати на реєстраторах розрахункових операцій контрольні стрічки і забезпечувати їх зберігання протягом трьох років;
- 11) проводити розрахункові операції через реєстратори розрахункових операцій з використанням режиму попереднього програмування найменування, цін товарів (послуг) та обліку їх кількості;
- 12) вести у встановленому порядку облік товарів за місцем їх реалізації та зберігання, реалізовувати тільки обліковані товари;
- 13) забезпечувати відповідність сум готівкових коштів на місці проведення розрахунків сумі коштів, яка зазначена в денному звіті реєстратора розрахункових операцій,
- 4) вводити в експлуатацію, проводити технічне обслуговування, ремонтувати реєстратори розрахункових операцій через центри сервісного обслуговування у встановленому порядку.

Порядк розрахунку з покупцями:

1. Касир, контролер - касир чітко називає суму отриманих грошей і кладе їх окремо на очах у покупця;
2. Друкує чек на контрольно-касовій машині;
3. Оголошує покупцеві загальну вартість покупок;
4. Називає суму належної покупцеві здачі і видає її разом з чеком;
5. Після остаточного розрахунку кладе отримані від покупця гроші в касовий ящик.

Забороняється пропонувати покупцеві замість здачі грошей які-небудь товари або вимагати від нього самого розмінювати гроші. Розрахунок за всі товари, придбані в продовольчих підприємствах самообслуговування, проводиться тільки в єдиному вузлі розрахунку. В залі самообслуговування рекомендується встановлювати спеціальні каси для розрахунку за покупки, що складаються з одного - двох предметів. При надходженні від покупця претензії за розрахунками касир, контролер - касир зобов'язаний повідомити про це адміністрацію підприємства.

Т 47,48 Методи внесення та виведення службових сум

Підприємства самостійно визначають розмір розмінної монети, остільки Положенням N 637, яке набрало чинності з 14 лютого 2005 р., не встановлено будь-яких обмежень щодо розміру розмінної монети на підприємстві. Крім того, операція „службове внесення” використовується для реєстрації суми готівки, яка зберігається на місці проведення розрахунків на момент реєстрації першої розрахункової операції, що проводиться після виконання Z-звіту. Не проводиться через РРО видача готівки, не пов'язана з проведенням розрахунків, якщо така видача здійснюється після виконання Z-звіту до реєстрації першої розрахункової операції та (або) до виконання операції „службове внесення”. Тобто, розмінна монета, отримана з каси підприємства або залишена в скриньці РРО з попереднього дня, має проводитися через РРО за допомогою операції „службове внесення”. Підтвердженням того, що відповідну суму внесено до РРО як розмінну монету, є Z-звіт, у якому відображається інформація про операцію „службове внесення”.

Т 49,50. Алгоритм робочого дня контролера-касира

На робочому місці касира повинні бути книга ОРО(обліку розрахункових операцій), РК(розрахункова книжка), реєстраційна посвідка та акти опломбування, розпломбування ЕККА, монетниця, інвентар для догляду за касовим апаратом. До початку роботи в режимі "Продаж товарів" касир повинен отримати запас розмінних монет, чисту чекову стрічку, ключі від касового апарата, перевірити справність ЕККА, роздрукувати кілька нульових чеків і виконати операцію "Службове внесення готівки". Всі нульові чеки наприкінці робочого дня разом з денним звітом наклеюють у книгу ОРО, а чек службового внесення готівки зберігається на робочому місці до кінця дня.

На протязі зміни реєструє покупки. При реєстрації операцій продажу через ЕККА касир зобов'язаний:

- забезпечити введення відповідних грошових сум в ЕККА;
 - за показниками індикатора ЕККА визначити загальну суму продажу;
 - отримати від покупця гроші за товар;
 - провести операцію закриття чека в ЕККА і роздрукувати його;
- видати покупцю чек, суму здачі разом з товаром.

Забороняється проводити реєстрацію продажу товару через ЕККА після видачі покупцю товару і здачі.

На прикінці зміни складає покупцю опис на суму виторгу.

Виконує операцію « службове виведення готівки.»

Для того, щоб впевнитися, що службове виведення виконане правильно, отримує звіт оператора.

Визначає результат роботи.

Перевіряє отриманий звіт і, якщо готівка в касі = 0,00, отримує фіскальний звітний чек.

Оформлює книгу обліку розрахункових операцій.

Т.54 Службові повідомлення. Службові повідомлення

=	Підсумок
ПС =	Проміжна сума
АВН	Службове внесення суми (аванс)
ВИД	Службова видаа суми(інкасація)
ЗД	Здача
ЗН	Знижка
НЦ	Націнка
З АРТ	Введіть початковий код товару
ПО АРТ	Введіть кінцевий код товару
З №	Введіть початковий № чеку
ПО №	Введіть кінцевий № чеку
З НО	Введіть початковий номер звіту з обнулінням
ПО НО	Введіть кінцевий номер звіту з обнулінням
З DATA	З дати
ПО DATA	По дату
DATA	Дата
НЕМА ПАП	Закінчилась касова стрічка

Т.55,56 Повідомлення про помилки.

Повідомлення про помилку, і як результат цього блокування ЕККА, може бути тільки звуковим або звуковим і з відображенням на індикаторі. При тільки звуковому повідомленні про помилку (протяжний звуковий сигнал, при якому апарат блокований операції не виконуються), дії для виправлення таких помилок не потребують скидання їх клавішею [С]. Помилки, які приводять до звукового і світлового повідомлення (відображення на індикаторі), приведені в таблиці 5. В першій колонці приведено повідомлення, яке відображається на індикаторі або номер помилки, який відображається на індикаторі повідомленням „ПОМИЛКА Х”, де х – номер помилки. Такі помилки приводять до блокування ЕККА, при якому необхідно натискати додаткові клавіші [С] чи [АН] і

Ні одну торгову точку і підприємство сфери послуг сьогодні неможливо уявити без касового апарату або фіскального реєстратора. Справність і рівень надійності реєстратора розрахункових операцій суттєво впливають на безперервність торгового процесу. Але бувають випадки, коли навіть саме надійне обладнання виходить з ладу. Не варто панікувати завчасно і ховати апарат. Адже це всього-навсього може бути незначна помилка, яку можна виправити в лічені хвилини. Багато сучасні реєстратори розрахункових операцій, включаючи електронні контрольно-касові апарати (ЕККА) і фіскальні реєстратори, оснащені системами діагностики апаратних помилок і збоїв. В такому разі при виявленні помилки апарат виводить відповідне повідомлення на цифровому табло або друкує на чековій стрічці. Всі помилки РРО супроводжуються звуковим сигналом. Перш ніж звертатися в сервісний центр, спробуйте розібратися, про що саме сигналізує апарат. Уважно прочитайте повідомлення на цифровому табло, можливо там написано «ПОМИЛКА». В керівництві по експлуатації пристроїв, як правило, приводиться список можливих помилок, їх опис і способи виправлення.. Не виключена також помилка, викликана відсутністю касової стрічки. Щоб уникнути непередбачуваних зупинок у роботі РРО слідкуйте за станом витратних матеріалів. Не забувайте вчасно міняти касову стрічку. Зазвичай касові апарати сигналізують про відсутність чекової стрічки сполученням «НЕМА ПАП». В такому випадку необхідно заправити новий рулон і скинути повідомлення про помилку відповідною кнопкою . Можливо також заклинювання касової стрічки в апараті. Така несправність усувається представниками сервісних центрів. Щоб запобігти різні механічні неполадки механізму протягування стрічки використовуйте певний тип касової стрічки згідно з рекомендаціями в керівництві по експлуатації апарату.

Т 57,58 Основні звіти для ЕККА різних типів.

Для ведення обліку різних грошових операцій, сум проданих товарів, податків, залишків товарів, РРО видають звітні документи на чековій стрічці. До звітних документів належать основні, такі як:

- «звіт Z»
- «звіт X»

Звіт Z – це документ встановленої форми, надрукований реєстратором розрахункових операцій, що містить дані даного звіту, під час друкування якого інформація заноситься до фіскальної пам'яті. Звіт Z отримують обов'язково в кінці кожного робочого дня.

Звіт X – це документ встановленої форми, надрукований РРО, що містить інформацію про денні підсумки розрахункових операцій, проведених з його застосуванням.

Звіт X отримують на початок робочого дня, який показує за всіма параметрами нулі, бо оперативна пам'ять була обнулена напередодні з його кінця першої та початку другої зміни або в кінці робочого дня.

Звіт X та Z складаються зі шести основних звітів:

I-й звіт – товарів. Вміщує назву товару, який був проданий, номер коду вказує суму проданого товару, його кількість та загальну суму проданих товарів.

II-й звіт – відділів – вказує, в яких відділах продавався товар, суму виторгу кожному відділу та загальну суму проданих товарів.

III-й звіт – за групами товарів – вказує номери груп товарів, до яких проданий товар суми виторгу по групам товарів, та загальну суму проданих товарів.

IV – звіт – за податками – вказує загальну суму, яка підлягає оподаткуванню, групу податку, розмір податку у Іо та сумі, а також оподатковану суму.

V-й звіт – операторів – вміщує дані по кожному оператору, які працювали протягом робочого дня, а саме: номер оператора, кількість покупок, суму проданих товарів кожним оператором, загальну суму; суму готівкою, за чеком та в кредит; суму службового внесення та повернення, кількість та суму анульованих покупок у межах незакінченого чека.

VI-й звіт – загальний – містить дані про кількість чеків, суму виторгу, суми готівкою, за чеком та в кредит загальну суму, кількість та суму службових внесень і виведень, суму та кількість анульованих у межах незакінченого чека, номер останнього чека, ідентифікаційний номер та його літерний код; реєстраційний номер ЕККА, дату та час видачі звіту.

Звіт Z на відміну від звіту X після вказаного фіскального номера друкує інформацію «обнулено», а також номер фіскального звіту, кількість груп ПДВ, дату, час друкування даного звіту.

Т 59,60 Подібність та різниця

Фіскальний звітний чек, надалі -«звіт Z» — це документ встановленої форми, надрукований реєстратором розрахункових операцій, що містить дані даного звіту, під час друкування якого інформація про обсяг виконаних розрахункових операцій заноситься до фіскальної пам'яті.

«Звіт Z» отримують обов'язково в кінці кожного робочого дня, при перевірках інспекторами Державної податкової інспекції, при переході у режим програмування, при поверненні касового апарата із ремонту та при увімкненні електропостачання, якщо протягом робочого дня воно тимчасово відключалося. Даний звіт **робиться в кінці кожного робочого дня** і підклеюється в касовий журнал.

Денний звіт, надалі «звіт X» — це документ встановленої форми, надрукований реєстратором розрахункових операцій, що містить інформацію про денні підсумки розрахункових операцій, проведених з його застосуванням.

«Звіт X» отримують на початок робочого дня, який показує за всіма параметрами нулі, оскільки оперативна пам'ять була обнулена напередодні; на кінець першої та початок другої змін; в кінці робочого дня; при виникненні різних торговельних ситуацій і таке інше. Цей звіт дозволяє видалити із пам'яті інформацію яка накопилася за день по касі. Звіт можна робити в будь-який час.

Т.61,62 Підготовка грошей для здачі головному касиру

Наприкінці робочого дня для визначення результатів своєї роботи касир повинен отримати так званий звіт операторів тобто, якщо розглянути денний звіт, то це ЗВІТ № 5 Підготовлені гроші разом з покупюрним описом у двох примірниках та отриманим звітом оператора необхідно здати у головну касу, якщо така є в магазині, або завідувачу.

Сума виручки має відповідати тій сумі, яка зазначена у звіті оператора та у покупюрному описі. Після того, як гроші здані; необхідно отримати один примірник покупюрного опису з підписом головного касира, який підтверджує, що гроші здані до головної каси. Потім потрібно повернутися на робоче місце і провести заключні операції. Розглянемо, які саме.

- Вивести через ЕККА суму виручки разом із сумою розмінних грошей, тобто виконати операцію службове виведення.
- Отримати знову звіт оператора, щоб впевнитися, що сума службового виведення відповідає сумі готівки, зданій до головної каси.

Якщо сума виторгу та службове внесення готівки дорівнюють сумі службового виведення, а в кінці звіту надруковано «ГОТІВКА = 0.00», отримують фіскальний звітний чек з обнуленням оперативної пам'яті, тобто всі дані, зареєстровані на ЕККА протягом робочого дня, переводять до фіскальної пам'яті.

Після отримання фіскального звітного чека (в кінці такого звітного чека має бути надруковано «обнулено» або «анульовано») всі фіскальні звітні чеки, які були отримані протягом одного дня, починаючи з підготовчих операцій, обов'язково підклеюють до книги обліку розрахункових операцій з додатковим її оформленням згідно наказу Державної податкової інспекції України № 614 від 01. 12. 2000 р.

Разом з усіма касовими документами та оформленою книгою обліку розрахункових операцій звіт здають до головної каси, де контрольна стрічка повинна зберігатися три роки.

Т.66,67 Пояснення звітів.

Згідно з вимогами Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" від 21.12.2000 № 2156-111 власник ЕККА повинен забезпечити щоденне виконання наприкінці роботи денного звіту з обнуленням інформації в оперативній пам'яті та її занесенням до фіскальної пам'яті; щоденне підклеювання денних звітів у КОРО і заповнення її відповідних граф.

ЕККА мають такі види пам'яті (інформація з якої повністю чи частково може бути виведена): *фіскальну* (фінансову); *оперативну* (службову) і програмну.

Процес виведення інформації з тієї чи іншої пам'яті на друк називається *звітом ЕККА*. Звіти поділяються на службові та фінансові (фіскальні).

Службові звіти можуть бути отримані з оперативної пам'яті — щоденні звіти (одержання яких не призводить до обнулення інформації в оперативній пам'яті і перенесення її до фіскальної пам'яті).

Фінансові (фіскальні) звіти виконуються як з оперативної пам'яті — щоденні фіскальні звіти, так і з фіскальної пам'яті — періодичні фіскальні звіти.

Фіскальний звітний чек — це документ установленої форми, надрукований РРО, що містить дані денного звіту, під час друкування якого інформація про обсяг виконаних розрахункових операцій заноситься до фіскальної пам'яті. Оперативна пам'ять при цьому обнулюється (очищується). При отриманні періодичних фіскальних звітів на друк виводиться інформація за певний період роботи вже не з оперативної, а з фіскальної пам'яті ЕККА.

РРО забезпечує щоденну видачу звітних чеків, які є бухгалтерським документом підприємства. Звітні чеки містять всі необхідні реквізити, а саме:

- ідентифікаційний номер
- реєстраційний номер
- групи та суми податків
- суми денного товарообігу по кожному касиру (оператору)
- загальну суму товарообігу за день або зміну
- кількість та службових внесень, виведень, анулювань

- номер ота нього чека
 - дату та час видачі звітнього чека
- РРО забезпечує видачу даних фіскальної пам'яті за будь – який проміжок часу, починаючи з дня введення його в експлуатацію, вказуючи на:
- Ідентифікаційний та реєстраційний номери та дату їх занесення
 - Групи податків у відсотковому та сумарному відношенні до товарообігу
 - Суми денного та загального товарообігів за кожною ставкою податків та суми товарообігу за товари, які не підлягають оподаткуванню
 - Кількість чеків, виданих за визначений проміжок часу

Т 79,80 Правила експлуатації сучасних видів ЕККА.

Експлуатація ЕККА повинна виконуватись з дотриманням певних вимог. Кожна з моделей має свої особливості безпечної експлуатації, які вказуються в паспорті. Тому перш ніж приступити до експлуатації ЕККА, необхідно ознайомитись як із загальними правилами безпеки праці до початку, під час і після роботи, так і з особливостями конкретної моделі касового апарата.

Перед початком роботи необхідно:

- ◆ оглянути ЕККА та пересвідчитись у відсутності пошкоджень касового апарата, наявності та чіткості пломби, у стійкості його установки на робочому місці;
- ◆ перевірити цілість вилки, проводу, розетки, наявність та справність захисного заземлення;
- ◆ відкрити кришку доступу до друкувального пристрою та перевірити необхідність заправки чекової стрічки і відсутність в принтері сторонніх предметів;
- ◆ за відсутності неполадок підключити ЕККА до відповідної електромережі, виконати необхідні підготовчі (до роботи в режимі продажу товарів чи програмування) операції, перевірити працездатність шляхом отримання нульових чеків.
- ◆ у випадку виявлення недоліків негайно повідомити про це адміністрацію торговельного підприємства та не розпочинати роботу з обслуговування покупців до повного усунення всіх недоліків.

Під час роботи необхідно:

- ◆ дотримуватись чистоти на робочому місці, не допускати загромадження робочого місця сторонніми предметами;
- ◆ не працювати на касових апаратах, будова і порядок роботи на яких вам не відомі та робота на яких вам не доручена;
- ◆ працювати на ЕККА необхідно сухими руками, не допускати попадання вологи на клавіатуру, всередину ЕККА та блока живлення;
- ◆ бути уважними під час роботи, не відволікатись самому та не відволікати інших від роботи;
- ◆ під час роботи на касовому апараті потрібно дотримуватись встановленої для даної моделі ЕККА послідовності виконання операцій; виконувані операції повинні бути доведені до завершення і тільки потім можливий перехід до виконання інших операцій чи перехід до іншого виду робіт (отримання звітів, програмування товарів);
- ◆ під час виконання операцій з програмування продажу товарів, отримання звітів потрібно контролювати правильність виконання операцій та інформації по індикатору. У випадку виявлення помилок до завершення виконання операції - натиснути клавішу корекції "С" і повторити виконання операції спочатку; якщо виявлена помилка під час продажу товару після його реєстрації, але ще до завершення оформлення чека, потрібно виконати операцію: "анулювання" реєстрації і повторити виконання операції з продажу даного товару чи завершити оформлення чека;
- ◆ під час виконання операцій з продажу товарів слід пам'ятати, що відкривання шухляди для грошей виконується в ЕККА автоматично, при цьому грошова шухляда виштовхується пружиною не менше ніж на 1/4 своєї довжини, що може призвести до травмування;
- ◆ у разі раптової зупинки ЕККА під час роботи слід з'ясувати причину по умовному сигналу на індикаторі; по можливості усунути причину блокування самостійно (наприклад, заправити чекову стрічку) і продовжити роботу. Якщо самостійне усунення неполадок неможливе, то про це слід інформувати адміністрацію, яка повинна повідомити ДПІ та

сервісний центр про вихід ЕККА з ладу;

◆ у разі виявлення на корпусі ЕККА електронапруги слід негайно закінчити роботу та вимкнути його з електромережі; самостійне усунення неполадок у такому випадку категорично заборонене; про даний факт потрібно терміново повідомити представника адміністрації торговельного підприємства і не приступати до роботи до повного усунення неполадок;

◆ потрібно неухильно дотримуватись правил електробезпеки: не торкатись незахищених струмопровідних частин (неізольованих електродротів, відкритих розеток, несправних електровилок);

◆ при незначних перервах в роботі - не залишати ввімкнений ЕККА без нагляду, а вимикати його спочатку ключем, а потім вимикачем, який знаходиться на корпусі (якщо він наявний на конкретній моделі ЕККА), якщо ж вимикач відсутній – вийняти вилку шнура живлення з електророзетки;

◆ по завершенні роботи з обслуговування покупців у кінці робочого дня отримати щоденний фінансовий звіт, здати виторг за день в касу магазину (чи уповноважений на те особі), визначити результат роботи за день, заповнити Журнал використання ЕККА, у разі необхідності виконати програмування нових товарів

Після роботи необхідно:

◆ вимкнути ЕККА: спочатку ключ перевести в неробочий режим, вимикач на корпусі (якщо він передбачений в наявній моделі) перевести в режим: "Вимкнено", після чого вийняти вилку шнура електроживлення з розетки;

◆ навести порядок на робочому місці;

◆ підготувати ЕККА до роботи на наступний день.

Т 81,82 Можливі неполадки при роботі з ЕККА та способи їх виправлення

	Несправність	Причина	Спосіб усунення
1	ЕККА не працює	Неправильна позиція ключа в електромеханічному замку	Вставити ключ в потрібну позицію
2	На індикаторі з'являється символ С	Помилка оператора. Операції виконані непослідовно	Натиснути клавішу С
3	Не виходить чек або друк зупинено. На індикаторі висвічується ПЧС	Немає паперових стрічок або вони неправильно встановлені	Паперові стрічки вставити правильно
4	Друкування зупинено, індикатор не світиться	Друкування зупинено, індикатор не світиться. В електромережі зупинена подача живлення. Відійшла вилка від розетки	Після появи напруги натисніть клавішу ОПЛ. Вставте вилку
5	. На індикаторі і на стрічці друкується «Переповнення»	Переповнення нагромаджу вальних регістрів ОП	Провести обнуління ОП
6	Не рухається привід друкуючої системи	У щілині для подачі паперових стрічок заклинило папір або потрапили сторонні предмети	Зі щілини для подачі паперових стрічок витягнути пінцетом засунутий папір або сторонні предмети, прибрати їх щоб не заважали в подальшому
7	Не рухається привід друкуючої головки	У зоні друку зам'ята фарбуючи стрічка	Повернути ручку перемотування фарбуючої стрічки і натягнути стрічку
8	На паперових стрічках немає друку	Фарбуючи стрічка не рухається, оскільки касета встановлена не рівно. Касета зіпсувалася, немає фарби	Встановити касету правильно. Замінити касету

9	Під час натискання на клавішу ПЧС стрічки не рухаються	Кінець стрічки загнувся, нерівно відрізаний або стрічки зіткнуті	Акуратно, рівно обрізати кінець паперової стрічки і уважно правильно встановити його
10	Касир ввів суму, але чек не віддрукувався або друк чека зупинився	Неполадки в електромережі: зупинено подачу чека: закінчився папір: засмітився принтер: неправильна позиція ключа	Встановити новий рулон чекової стрічки, почистити принтер, встановити ключ у потрібну позицію
11	На індикаторі з'явилося повідомлення ПР	Закінчилась чекова стрічка	Заправити нову чекову стрічку
12	Після заправки чекової стрічки на індикаторі з'являється символ С	Касу заблоковано	Натиснути клавішу С

Т 83,84 Сервісне обслуговування ЕККА

Ремонт та сервісне обслуговування ЕККА проводять фірма "Укрторгсервіс", ДВО "Укртехносервіс", НВО "Електронмаш" і його сервісні центри та інші підприємства, які займаються реалізацією та отримали сертифікат, погоджений з Головною державною податковою інспекцією України.

Підприємства, які виконують ремонт і сервісне обслуговування, повинні мати обмінний фонд ЕККА, який би забезпечував своєчасне проведення ремонту і сервісного обслуговування.

Уся кількість ЕККА обмінного фонду повинна бути зареєстрована та опломбована в місцевій державній податковій інспекції, перелік цих ЕККА з реєстраційними і заводськими номерами повинен зберігатись як у місцевій державній податковій інспекції, так і сервісній організації.

Сервісні організації не пізніше 72 годин після повідомлення про вихід з ладу ЕККА зобов'язані усунути дефект і привести його у робочий стан. У випадку, якщо в зазначений термін ремонт не може бути виконаний, замовнику встановлюється ЕККА обмінного фонду на весь час ремонту. При цьому складається акт за підписом представника державної податкової інспекції, сервісної організації та особи, відповідальної за фінансову діяльність, та проводяться відповідні записи у журналі ЕККА. Акт повинен містити реквізити апаратів та показники лічильників, записаних на підставі фіскальних звітів на дату і час складання акта. У випадку, якщо ЕККА, який передається в ремонт, не має можливості виконати фіскальний звіт, в акті відображається дата, час та номер останнього завершеного чека (зміст незавершеного чека, якщо він є).

Установлення ЕККА на робочому місці, первинне підготування його до роботи й опломбування проводять спеціалісти сервісної організації.

Т.85,86 Загальна характеристика електротехнічних пристроїв у складі обладнання, яким користується контролер-касир.

Електротехнічні пристрої - пристрої для здійснення поточного контролю чи керування.

АРМ Касира - апаратно-програмний комплекс, що складається з персонального комп'ютера, необхідних для роботи Системи периферійних пристроїв та фіскального реєстратора ПРИМ-08К. На АРМ встановлена програмна частина клієнтського програмного забезпечення «АРМ Касира».

Комплекс «АРМ касира» дозволяє: працювати з єдиною базою даних у режимі реального часу і реалізовувати товар, використовуючи технологію штрихових кодів ЄАН; одержувати інформацію про стан ЕККА; розташовувати касові апарати та робочі місця на певній відстані від комп'ютера і одержувати інформацію про наявність товарів у магазині і на складі з точністю до кілограма, банки, штуки; у будь – який час мати повну інформацію про попит на кожен вид товару і про структуру необхідних замовлень на

наступний день; звести до мінімуму можливість зловживань; швидко адаптувати систему до будь – яких реальних потреб магазину.

Отже, розробка автоматизованих робочих місць контролера-касира підприємствам роздрібною торгівлі дозволяє:

- зчитувати інформацію, нанесену як штрихових кодів на упаковку чи ярлики товарів, і записувати їх у певному коді в запам'ятовуючий пристрій чи вводити в комп'ютер;
- виконувати розрахункові операції з урахуванням знижок і надбавок;
- забезпечувати різні види оплат – готівковий, безготівковий розрахунок, чеками, з допомогою пластикових карток;
- здійснювати контроль над операціями, виконуваними контролером-кассиром;
- реєструвати купівлю лише на рівні груп, і найменувань товарів;
- автоматично викликати ціни з запомінаючого устрою;
- видавати оперативні і підсумкові статистичні дані продажу товарів;
- відображати інформацію для покупця.

Принцип роботи комплексу «АРМ касира»

Товар надходить у магазин до товарознавця, який вводить інформацію про нього і надає необхідні реквізити (від націнки до присвоєння штрихкоду). Для цього йому потрібен комп'ютер з відповідним програмним забезпеченням («1 – С Підприємство»), сканер і принтер. Вся інформація, що надійшла до комп'ютера, може бути, якщо необхідно, роздрукована. Завдяки відповідному програмному забезпеченню, в комп'ютері створюється і роздруковується вся документація про подальший рух товару: на склад, в торговий зал, в цех передпродажної підготовки (ваговимірювальний комплекс).

Кінцевою ланкою в цьому ланцюгу є касовий апарат (із підключеним до нього сканером), інформація з якого про проданий товар надходить у комп'ютер. При застосуванні даного комплексу можливе проведення будь – якої необхідної модифікації і підключення будь – яких додаткових пристроїв у разі виникнення нових функціональних потреб.

Переваги застосування комплексу

1. Повна автоматизація процесу від зважування товару до його продажу.
2. Простота в експлуатації, яка не вимагає додаткового навчання персоналу.
3. Використання вже існуючого на об'єкті обладнання та його функцій.
4. Низька вартість комплексу.
5. Широкий спектр обладнання, що може бути замінено.
6. Збільшення пропускної спроможності на робочих місцях продавця і касира.
7. Захист від помилок касира.

Т89,90 Особливості експлуатації електронного обладнання (касові термінали, ЕОМ, допом.обладнання)

Не має, мабуть зараз сфери діяльності, в якій невикористовувалася б електронно-обчислювальна техніка. Не стала винятком торгівля - галузь, як відомо, одна з найбільш інформаційно насичених. Величезні потоки інформації циркулюють на всіх рівнях правління торгівлею - галузевому, регіональному. Але сама різноманітна і динамічно змінюється інформація формується на рівні торгових підприємств, перетворюючись, надходить на верхні рівні управління як основа для прийняття економічних та організаційних рішень.

З кінця 60-х - початку, 70-х, до яких належить освоєння ЕОМ уторгівлі, у нас в країні основна увага приділялася розробці створюваних на базі потужних, універсальних ЕОМ автоматизованих систем правління для вищих і середніх ланок правління торгівлею-міністерств торгівлі союзних республік, оптових і оптово-розничних об'єднань, обласних і крайових управлінь торгівлі, а також для особливо великих підприємств роздрібною торгівлі.

Всі електронні пристрої та комплекси, створені на базі мікропроцесорної техніки і використовуються на підприємствах роздрібною торгівлі можна об'єднати в чотири групи.

1. Електронні контрольно-касові машини (ЕККМ). Касові апарати тільки приймають, передають, показують і друкують інформацію, а всі обчислювальні і логічні операції виконує центральна ЕОМ.

2. **Автоматизовані вузли розрахунку (АКР)** з покупцями, функціонування яких базується на оптичному або магнітному "зчитуванні" скануючим пристроєм даних про покупку. Пропускна здатність АКР на 20% вище, ніж у ЕККМ, не обладнаних скануючими пристроями.

3. **Електронні термінали спеціального призначення**, призначені для збору та обробки торгово-економічної інформації при вирішенні локальних управлінських завдань, до яких відносяться: малогабаритні електронні термінали-реєстри з скануючим олівцем для складання замовлень на товари і мініатюрні калькулятори, спряжені з центральною мікроЕОМ, пристосовані для обліку реалізації товарів за різними ознаками.

4. **Локальні обчислювальні комплекси (ЛВК)**, створені на базі мікроЕОМ та мікропроцесорних пристроїв, служать технічною базою для автоматизованого управління всіма основними ланками. Більшість ЛВК являє собою багаторівневу обчислювальну систему, побудовану за принципом "розподіленого інтелекту". Основне завдання систем управління торговим підприємством на базі ЛВК - допомогти адміністративно-управлінському апарату оперативно приймати обґрунтовані рішення і позбавити їх від операцій рутинного характеру. Застосування таких систем особливо ефективно при управлінні товарними запасами, рухом товарів.

Т 91,92 Складання реєстру товарів для програмування ЕККА різних видів

Програмування – це занесення до пам'яті ЕККА з клавіатури різноманітних параметрів, що регламентують його роботу, а також поточні параметри товарів.

Параметри, що заносяться до пам'яті ЕККА складаються з цифр, алфавіту і оперуючих клавіш.

Клавіші, що використовуються для набору алфавітно-цифрової інформації утворюють символічне поле клавіатури.

Власник ЕККА повинен забезпечувати окремий облік цін і кількості проданих товарів (наданих послуг) кожного найменування. Використання режиму програмування найменувань, цін і кількості проданих товарів (послуг) при реєстрації продажу (наданні послуг) через ЕККА є обов'язковим. У разі застосування ЕККА, технічні можливості якого не дають змогу проводити реєстрацію продажу із застосуванням режиму окремого програмування товарів (послуг) усього асортименту, як виняток, тимчасово дозволяється проводити розрахунки із застосуванням наявної в ЕККА кількості програмованих товарів (послуг). При цьому суму продажу кожного окремого товару слід відображати в касовому чеку окремим рядком.

У першу чергу програмуванню підлягають підакцизні товари.

Власник ЕККА на об'єкті, що реалізує товари (послуги), повинен забезпечити:

застосування режиму програмування найменувань (найменування повинні відрізнятися між собою та відображати назву товару або послуги), цін і кількості проданих товарів у межах технічних можливостей ЕККА;

Т 93,94 Форми розрахунку з покупцями за кредитними картками

Пластикова картка - це засіб безготівкових розрахунків за товари в роздрібній торговій мережі і за послуги в різних пунктах їх надання, які розрізняються за своїми технічними можливостями й набором послуг, та незалежно від ступеня їх вдосконалення, володіють здатністю зберігати певний набір інформації.

Основні види платіжних карток:

Кредитна картка - платіжна картка, що дозволяє її власнику отримати певний розмір кредиту при оплаті товарів і послуг, вартість яких вища за залишок на цьому картрахунку. Власник "кредитки" може не турбуватися, скільки грошей у нього на рахунку. У разі якщо їх виявиться менше ніж необхідно, банк, який видав картку, автоматично додасть необхідну суму, а коли цей клієнт поповнить рахунок, - спише борг разом з належними відсотками за кредит.

Дебетова картка - платіжна картка, за допомогою якої можна придбати товари, оплатити послуги або отримати готівку в банкоматі тільки в межах суми, що є на картрахунку платника.

Види кредитних і дебетових карток:

Корпоративна картка - платіжна картка, що належить юридичній особі й пов'язана з банківським рахунком цієї особи, але оформлена на ім'я працівника. Така картка може лімітуватися, тобто витрата грошей від випадку до випадку обмежується. Кошти, якими розпоряджається працівник підприємства за допомогою корпоративної картки, можуть використовуватися на витрати на відрядження і господарські потреби підприємства.

Персональна картка - платіжна картка фізичної особи (громадянина або фізичної особи - підприємця), якою її власник користується в особистих цілях.

Зарплатна картка - платіжна картка, що відкривається юридичною особою на ім'я найманого працівника, після чого цей працівник стає розпорядником власного карт-рахунка, на який регулярно перераховується його зарплата. Зарплатна картка є аналогом персональної. По суті, це і є персональна пластикова картка.

Для реалізації проекту про розрахунково-касове обслуговування працівників із застосуванням пластикових карток підприємству слід укласти відповідний договір з банком. Разом з тим для відкриття зарплатних карткових рахунків і отримання карток (для подальшої передачі їх працівникам) підприємство повинно подати в банк заявку на випуск пластикових карток із зазначенням прізвищ, ідентифікаційних номерів і вибраних кожним з них видів карток.

Кожна торговельна точка, що приймає до оплати картки, оснащена спеціальним апаратним обладнанням. Це обладнання призначено для обробки картки покупця, зняття з неї інформації, проведення процесу авторизації, оформлення на підставі отриманої інформації платіжних документів.

Етапи прийому оплати по картках

Для магазину весь процес прийому оплати кредиткою (від моменту, коли покупець дістає свою пластикову картку, щоб розплатитися за товар або послугу до моменту, коли торговельна точка одержує на свій банківський рахунок гроші) можна розкласти на декілька взаємопов'язаних етапів:

- * візуальна перевірка картки на її приналежність покупцеві;
- * обробка картки і зняття з неї даних;
- * проведення процесу авторизації;
- * у разі успішної авторизації оформлення торгового чека;
- * видача оригіналу торгового чека покупцеві;
- * надання копії чека в банк-еквайєр.

Т.95,96 Штрихове кодування товару, правила розшифровки коду артикула

Штрихове кодування - один із видів автоматичної ідентифікації об'єктів, за якого використовується метод оптичного зчитування інформації.

На міжнародному рівні штрих-коди застосовують у виробництві та збуті продукції, торгівлі, для митного контролю, у маркетингу, статистиці тощо. На сьогодні у США близько 90% основних товарів мають штрихові коди, у Німеччині - 80%, у Франції - більш ніж 70%, у Швеції - близько 45%.

Штриховий код виконує майже ту саму роль, що й поштовий індекс, який ми пишемо стилізованими цифрами на конверті. Штрихові коди наносять на упаковку поліграфічною технікою, матричними, лазерними і струминними принтерами.

Штрихове кодування винайшов **Давид Коллінз** (США) 1970 року, 1973-го у США з'явився "**Універсальний товарний код**" (**UPC — Universal Product Code**) для використання у промисловості і торгівлі.

У Західній Європі для ідентифікації споживчих товарів 1977 року почали використовувати аналогічну систему під назвою "**Європейський артикул**" (**EAN - European Article Numbering**).

Європейська система кодування є різновидом UPC. Кодове позначення може складатися з восьми (EAN-8) або тринадцяти (EAN-13) цифр. Скорочений код (EAN-8) використовується для кодування товарів малих розмірів.

Види штрих-коду

Існують різні способи кодування інформації, звані (штрих-кодовими кодуваннями або символіками).

Розрізняють лінійні та двомірні штрих-кодів символіки.

Лінійними (звичайними) на відміну від двомірних штрих-коди називаються, читаються в одному напрямку (по горизонталі). Найбільш поширені лінійні символи: EAN, UPC, Code39, Code128, Codabar, Interleaved 2 of 5. Лінійні символи дозволяють кодувати невеликий обсяг інформації (до 20-30 символів - зазвичай цифр) з допомогою нескладних штрихкодів, читаються недорогими сканерами.:

Штриховий код (штрих-код) - це послідовність чорних і білих смуг, що представляє деяку інформацію у вигляді, зручному для зчитування технічними засобами. Інформація, що міститься в коді може бути надрукована в читаному вигляді під кодом (розшифровка).

Штрихові коди використовуються в торгівлі, складському обліку, бібліотечній справі, охоронних системах, поштової справі, складальному виробництві, обробка документів.

В світовій практиці торгівлі прийнято використання штрих-кодів символіки EAN для маркування товарів. У відповідності з прийнятим порядком, виробник товару наносить на нього штриховий код, сформований з використанням даних про країні місцезнаходження виробника та коду виробника. Код виробника присвоюється регіональним відділенням міжнародної організації EAN International. Такий порядок реєстрації дозволяє виключити можливість появи двох різних товарів з однаковими кодами.

Розшифрування штрих-коду

С допомогою штрихового коду зашифрована інформація про деякі найбільш істотні параметри продукції. Найбільш поширені американський Універсальний товарний код UPC і Європейська система кодування EAN. Найпоширеніші EAN/UCC товарні номери EAN-13, EAN-8, UPC-A, UPC-E і 14-розрядний код транспортної упаковки ITF-14. Так само існує 128 розрядна система UCC/EAN-128. Згідно тієї чи іншої системи, кожному виду виробу привласнюється свій номер, що складається найчастіше з 13 цифр (EAN-13).

Візьмемо, приміром, цифровий код: 4820000190534. Перші дві цифри (482) означають країну походження (виготовлювача або продавця) продукту, наступні 4 або 5 в залежності від довжини коду країни (0000) - підприємство-виготовлювач, ще п'ять (19053) - найменування товару, його споживчі властивості, розміри, масу, колір. Остання цифра (4) контрольна, яка використовується для перевірки правильності зчитування штрихів сканером. EAN - 13: код товару:

- 1 цифра: найменування товару,
- 2 цифра: споживчі властивості,
- 3 цифра: розміри, маса,
- 4 цифра: інгредієнти,
- 5 цифра: колір.

Т 97,98 Порядок ведення книги обліку розрахункових операцій та виконання денного звіту з обнулінням.

Книга обліку розрахункових операцій видається та реєструється в органах державної податкової служби за місцезнаходженням торговельного підприємства. Вона реєструється на кожний реєстратор розрахункових операцій окремо. Реєстрація та взяття на облік здійснюється безкоштовно, реєстрація — не пізніше двох робочих днів з моменту подання, а взяття на облік — у день подання суб'єктом підприємницької діяльності необхідних документів. На титульній сторінці книги обліку розрахункових операцій вказують реєстраційний номер, назву державної податкової інспекції, а також модифікацію РРО з його заводським та фіскальним номерами. На титульній сторінці

книги обліку також зазначають версію програмного забезпечення, назву торговельного підприємства, кількість аркушів, дату реєстрації, також дату, коли розпочата та закінчена. Книга обліку розрахункових операцій складається із чотирьох розділів.

Розділ 1. «Фіскальні звітні чеки». Це місце для підклеювання касових звітних документів, які РРО видає протягом робочого дня.

Розділ 2. «Облік руху готівки та сум розрахунків». До цього розділу заносять дату та номер «звіту 2», суму готівки з урахуванням службового внесення та видачі, загальну суму розрахунків та за ставкою ПДВ 20 %, суму ПДВ (це шоста частина загальної суми) та суму видачі готівки у разі повернення товару.

Розділ 3. «Облік розрахункових квитанцій». Ведеться у тих випадках, коли РРО виходить з ладу та при тимчасовому відключенні електропостачання.

Розділ 4. «Облік ремонтних робіт та технічного обслуговування РРО». Заповнюється у разі необхідності.

Розрахункова книжка застосовується в торговельних підприємствах у разі виходу з ладу РРО та при тимчасовому відключенні електропостачання.

Обов'язки суб'єкт підприємницької діяльності щодо ведення книги КОРО

1. СПД (Суб'єкт підприємницької діяльності) повинен забезпечити використання книги ОРО у тій господарській одиниці чи з тим РРО, що були зазначені на титульній сторінці книги при її реєстрації.

2. СПД повинен забезпечити зберігання у господарській одиниці довідки про реєстрацію книги обліку розрахункових операцій та останньої використаної книги ОРО.

3. Перед початком використання книги ОРО слід зазначити на її титульній сторінці дату початку використання.

4. Використання книги ОРО, зареєстрованої на господарську одиницю, передбачає:

- наявність книги ОРО в господарській одиниці, на яку ця книга зареєстрована, або на місці проведення розрахунків;

- здійснення записів про реквізити розрахункових квитанцій до початку використання розрахункової книжки та безпосередньо після закінчення її використання у межах робочого дня чи зміни;

- щоденне виконання записів про рух готівки.

5. Використання книги ОРО, зареєстрованої на РРО, передбачає:

- наявність книги ОРО на місці проведення розрахунків, де встановлено РРО;

- підклеювання фіскальних звітних чеків на відповідних сторінках книги ОРО;

- щоденне виконання записів про рух готівки та суми розрахунків;

- у разі виходу з ладу РРО чи відключення електроенергії здійснення записів за обліком розрахункових квитанцій;

- ведення обліку ремонтів РРО у відповідному розділі книги ОРО.

6. У разі роздрукування на РРО протягом робочого дня декількох фіскальних звітних чеків усі вони підклеюються у відповідній книзі ОРО.

7. У розділі 3 книги ОРО, зареєстрованої на РРО, обліковуються розрахункові квитанції, використані під час відключення електроенергії або в період ремонту РРО.

8. Якщо початок та закінчення одного циклу використання розрахункової книжки при відключенні електроенергії чи на період ремонту РРО припадають на різні робочі дні, то за кожний робочий день у розділі 3 книги ОРО на РРО здійснюються окремі записи.

9. У розділі 4 книги ОРО, зареєстрованої на РРО, обліковуються ремонти РРО.

10. По закінченні використання книги ОРО на її титульній сторінці необхідно зазначити дату закінчення. У разі відсутності у СПД бухгалтерії на останній сторінці книги ОРО підклеюються акти про видачу коштів та акти про скасування помилково проведеної через РРО суми розрахунку.

Т102,103 Порядок програмування ЕККА різних типів.

Необхідною умовою роботи ЕККА є застосування режиму програмування найменувань, цін і кількості товарів у межах технічних можливостей ЕККА. Такий режим програмування передбачає кодування кожного товару, тобто реалізація товару здійснюється шляхом введення коду, відповідного того або іншого товару. При цьому ЕККА автоматично визначає вид товару і його ціну. Товари або послуги програмуються за

групами товарів або через відділи і реєстрація операції продажу товару відбувається шляхом введення в ЕККА вартості товару та код групи товару або номери відділу, до якого належить товар. Програмування за групами товарів не допускається при наявності вільних позицій для поіменної кодування. Програмування нового найменування товару може здійснюватися тільки при обнуленні апарату. Змінити ціну вже запрограмованого товару можна без обнулення апарату в тому випадку, якщо протягом дня по ЕККА не пройшла реєстрація продажу такого товару.

ЕККА повинен бути запрограмований таким чином, щоб касовий чек, що видається покупцеві, містив наступні інформативні дані

а) відомості про суб'єкта підприємницької діяльності

- найменування підприємства, що реалізує товари (послуги);

- місцезнаходження (адреса) підприємства

- заводський номер ЕККА; - реєстраційний номер ЕККА

б) відомості про товар (послугу):

- найменування товару (послуги), кількість (якщо не дорівнює одиниці);

- вартість товару (послуги);

- загальна вартість усіх придбаних товарів (послуг);

- літерне позначення ставки податку на додану вартість (ПДВ) по кожному товару (послугі);

- сума ПДВ за кожною ставкою окремо;

в) відомості про операцію:

- номер касового чека;

- дата і час продажу товару (надання послуги)

Т 113,114 Оперативна та фіскальна пам'ять ЕККА

Оперативна пам'ять - запам'ятовуючий пристрій у складі фіскального блока реєстратора, де зберігаються поточні дані, обчислені або занесені за допомогою програмного забезпечення цього реєстратора.

ЕККА мають такі види пам'яті (інформація з якої повністю чи частково може бути виведена): фіскальну (фінансову); оперативну (службову) і програмну.

Блок оперативної пам'яті складається з двох модулів:

робочого, який призначений для зберігання інформації про продані товари,

програмного, що призначений для зберігання інформації, занесеної в пам'ять під час роботи в режимі програмування.

Блок фіскальної пам'яті — енергонезалежний; раніше записана в ньому інформація не може змінюватися. Робочий модуль фіскальної пам'яті містить інформацію, нагромаджену в апараті з метою звіту ДПП. Ця інформація доповнюється при кожному звіті апарату, який супроводжує його обнуління.

Т.115,116 Робочі та програмні модулі ЕККА.

Блок пам'яті розташований в середині касового апарату і складається з оперативної та фіскальної пам'яті, які в свою чергу мають *програмний та робочий* модулі.

До робочого модуля оперативної пам'яті заносяться

всі суми покупок, які були зареєстровані на ЕККА протягом усього робочого дня, а також суми службових внесень, видачей, анулювань, кількість операторів та кількість отриманих чеків за день.

До програмного модуля оперативної пам'яті заносяться такі дані.

•Відомості про товар (номер коду, назва, ціна, кількість, номер відділу).

•Тип обслуговування.

•Пароль касира.

•Зовнішній вигляд чека.

•Адреса магазину та рекламний текст.

Занесені до оперативної пам'яті дані зберігаються протягом 90 днів навіть за умови відключення ЕККА від мережі електроживлення.

До робочого модуля фіскальної пам'яті переносяться

дані з робочого модуля оперативної пам'яті при отриманні фіскального звітного чека («звіту Z»),

До програмного модуля фіскальної пам'яті заносяться дані:

- ідентифікаційний (заводський) номер ЕККА;
- реєстраційний номер, присвоєний податковою інспекцією даному ЕККА;
- дата введення ЕККА в експлуатацію;
- податкову групу.

Фіскальна пам'ять енергонезалежна і всі дані, які несені до робочого та програмного модулів, зберігаються протягом семи років.

Т.116,117 Поняття про таблиці та їх поля.

Програмування інформації виконується в таблицях, кожна з яких містить рядки та поля для програмування окремих параметрів. Для програмування товарів використовується таблиця 0 і 1; 2 — параметри відділів; 3 — параметри касирів; 4 — оформлення чека; 5 — контроль касирів; 6 — параметри клавіш: + %, - %, +, -; 7 — для програмування часу. Фіскальна інформація програмується у фіскальній пам'яті також у таблицях, а саме: в таблиці 0 програмується фіскальний і заводський номери касового апарата, в таблиці 1 програмується податкові ставки

Т.122,123 Визначення параметрів товарів технічні засоби штрихового кодування

Штрихові коди стали для нас звичним явищем. Ми бачимо їх на споживчих товарах і завдяки їм можемо визначити державу, фірму-виробника, а також належність товару до певної номенклатурної групи.

В умовах конкурентного середовища значна частина інформації повинна бути оперативною, а також недоступною для її використання нерегламентованими користувачами. Тому більшість інформаційних технологій базуються на зберіганні і передаванні інформації в закодованому вигляді.

Серед існуючого різноманіття штрихових кодів можна виділити *три типи*.

До *першого типу* штрихових кодів належать коди, що використовуються для ідентифікації продукції, товарів та послуг. За своєю структурою — це багато-розрядні лінійні штрихові коди, які поділяються на товарні, пакувальні та технологічні.

До *другого типу* належать коди, що використовуються для програмно-технічного забезпечення процесів автоматизації і системобудування. За своєю структурою — це багато-розрядні лінійні або двомірні (матричні) штрихові коди, які мають у закодованому вигляді програму або набір команд для управління автоматизованою системою. В цьому випадку штриховий код є засобом графічного математичного програмування будь-якої числової або буквеної (текстової) інформації. Такий штриховий код виступає носієм закодованої інформації. Графічне кодування відбувається за допомогою різних розмірів штрихів і проміжків між ними.

До *третього типу* відносяться коди, що використовуються для захисту інформації від несанкціонованого користування. Частіше за все це штрихові коди, що виконують функції інформаційного захисту документообігу, цінних паперів, соціально значущих споживчих товарів від підробок і фальсифікацій.

Споживачі часто думають, що саме штриховий код є носієм необхідної інформації, яка при його декодуванні буде мати початковий вигляд і що за допомогою штрихового кода можна визначити споживні властивості товарів.

Інколи в оману вводять споживачів і той факт, що штрихові коди на упаковці і тарі не співпадають зі штриховими кодами на товарі.

Приклад вичислення контрольної цифри для определения подлинности товара

1. Сложите цифры, стоящие на четных местах:

$$8+0+2+7+0+1=18$$

2. Полученную сумму умножить на 3:

$$18 \times 3 = 54$$

3. Сложите цифры, стоящие на нечетных местах, без контрольной цифры:

$$4+2+0+4+0+0=10$$

4. Сложите числа, указанные в пунктах 2 и 3:

54+10=64

5. Отбросить десятки:

получим 4

6. Из 10 вычесть полученное в пункте 5:

10-4=6

Если полученная после расчета цифра не совпадает с контрольной цифрой в штрих-коде, это значит, что товар произведен незаконно.

T.124,125 Порядок та умови маркування товарів внутрішніми штрих-кодами.

ЕККА відпрацьовує коди згідно “Правила “САН-УКРАЇНА” кодування товарів обмеженої циркуляції, змінної кількості та товарів, які не марковані виробником “ з наступним обмеженням: змінна кількість трактується як кількість товару із трьома десятковими розрядами

Коди внутрішнього застосування зберігаються в базі з обнуленими полями P, V, C. При програмуванні коду, коректність контрольних розрядів кодів внутрішнього застосування не перевіряється, але перевіряється при продажу товару.

1. Загальні положення

1.1. Для кодування та маркування на підприємствах торгівлі товарів із змінними характеристиками, а також товарів, які немарковані виробниками чи постачальниками, застосовуються ідентифікаційні коди обмеженої циркуляції - внутрішні штрихові коди. Згідно з визначеннями міжнародних та державних документів з питань штрихового кодування внутрішні штрихові коди - це штрихові коди, які призначені для кодування та маркування суб'єктами підприємницької діяльності своїх товарів та інших одиниць обліку в обмеженому просторі. Під обмеженим простором слід розуміти визначений простір, в якому суб'єкт господарювання забезпечує унікальність своїх внутрішніх кодів. Таким обмеженим простором може бути відділ, секція, філія, склад, магазин, оптова база, підприємство торгівлі (фірма) з її інфраструктурою або уся країна.

1.2. Основним призначенням в сфері торгівлі внутрішніх штрихових кодів є: присвоєння товарам та іншим одиницям обліку ідентифікаційних кодів, які визначають їх особисті характеристики; забезпечення можливості автоматизованого зчитування інформації, яка закодована у внутрішньому штриховому коді, для виконання торговельних операцій (визначення товарів або інших об'єктів, облік та розрахунок вартості товарів тощо). Штрихові коди застосовуються для автоматизації обліку товарів при їх надходженні, складуванні, інвентаризації та реалізації. Якщо товари при надходженні на підприємство торгівлі не мали штрихових кодів їм присвоюються внутрішні штрихові коди підприємства. Найбільше застосування внутрішні штрихові коди знайшли на підприємствах торгівлі для кодування товарів змінної кількості при їх зважуванні, фасуванні, переупаковці тощо. У сферу торгівлі можуть надходити товари, які промарковані внутрішніми штриховими кодами підприємствами-виробниками. Це підприємства, які виробляють товари із змінними характеристиками або змінною кількістю (м'ясні та ковбасні вироби, сири, сипучі товари та товари на розлив, тканини тощо) і розповсюджують їх навіть зняному ринку, або у своєму регіоні чи через свої фірмові магазини. Інформацію, яка закодована у внутрішніх кодах цих товарів, доцільно використовувати на підприємствах торгівлі для обліку кількості товару та розрахунку його вартості.

T.126,127 POS-термінал – принцип роботи та повсякденні операції

Для електронної обробки картки торгова точка повинна бути оснащена спеціальним торговим терміналом - POS-терміналом (від англійського Point Of Sale - точка продажу). POS-термінал зазвичай оснащений модемом, пристроєм зчитування інформації з магнітної смуги картки (можуть бути оснащені пристроєм читання інформації зі смарт-карти), має порти для підключення касового апарату, принтера, спеціальної клавіатури для набору PIN-коду. При обробці картки з використанням POS-терміналу інформація з картки зчитується, і торговий чек друкується автоматично на принтері.

Одним з ключових процесів у механізмі проведення розрахунків по кредитній картці є авторизація. Про авторизації в загальному випадку можна говорити, як про процес отримання дозволу від банку-емітента на проведення операцій з картою. Давши такий дозвіл, банк-емітент бере на себе зобов'язання виконати документально підтвержені вимоги банку, що обслуговує торговця (банку-еквайєра). Емітент зобов'язується виконати вимоги, що виникли на підставі операцій, здійснених торговцем і еквайєром у зв'язку з використанням покупцем картки.

Авторизація проходить за наступною схемою. Найчастіше запит на авторизацію направляється торговцем в процесинговий центр (авторизація може також проходити через банк-еквайєр). Запит на авторизацію зазначаються такі дані: - ідентифікаційний номер торгової точки (код торговця в рамках платіжної системи); - дані кредитної картки покупця (номер кредитної картки, термін закінчення дії картки, ім'я власника картки); - суму, яку повинен сплатити покупець; - валюту платежу; - номер замовлення (товару).

Процесинговий центр перевіряє дані торговця - наявність в системі торговця з вказаним кодом, відповідність вимогам системи операції, що проводиться торговцем. Перевірку даних картки покупця процесинговий центр може проводити самостійно, якщо він уповноважений на це банком-емітентом картки. В іншому випадку дані картки для авторизації передаються безпосередньо банку-емітенту.

Якщо авторизація пройшла успішно, то процесинговий центр повідомляє про це торговцю разом зі спеціальним кодом - номером авторизації. Цей номер також заноситься на торговий чек і служить додатковим засобом забезпечення безпеки для операцій з картками. Торгові точки, що приймають до оплати картки з використанням імпринтера, проводять авторизацію по телефону. POS-термінал дозволяє значно прискорити процес авторизації, який проходить автоматично в онлайн-режимі.

Після того, як торговцем будуть пройдені всі ці етапи банк-еквайєр, використовуючи банківський механізм, зараховує кошти на рахунок торговця, а з банку-емітента, на підставі торгових чеків, вимагає відшкодування своїх витрат. Розглянемо більш докладно всі зазначені вище етапи.

При прийомі оплати по кредитній картці продавець зобов'язаний перевірити, чи відповідає підпис на картці підпису покупця. Якщо на картці є фотографія власника, то по ній можна перевірити приналежність картки покупця. Перевірити, чи є покупець власником картки, можна також засвідчує особу покупця.

Перед здійсненням розрахунку клієнта за допомогою пластикової карти касиру необхідно провести зовнішній огляд пластикової картки з метою визначення наявності на ній всіх необхідних реквізитів і елементів захисту карти, встановлених відповідними платіжними системами. У разі якщо хоча б один з реквізитів картки не відповідає вимогам платіжних систем, карта не може бути прийнята для оплати.

Після того, як касир переконався в достовірності карти, він вставляє її в картридер терміналу, набирає на цифровій клавіатурі останні чотири цифри, эмбоссированные на карті, і підтверджує введення. Далі касир діє в залежності від отриманої інформації на терміналі. Якщо на екрані терміналу відбивається тип, номер, термін дії картки, а також ім'я та прізвище держателя, касир звіряє інформацію з інформацією, наявною на карті, - у разі збігу - підтверджує, вводить суму транзакції і підтверджує enter, ініціює сеанс зв'язку і процес авторизації карти. Отримавши код авторизації, касир роздруковує на терміналі документи, що свідчать про порушення клієнтом торгової транзакції. Один зразок чека терміналу передається на підпис клієнту, при цьому касир в обов'язковому порядку звіряє підпис клієнта на чеку і на платіжній картці. Другий примірник чека касир зобов'язаний видати клієнту.

Послідовність дій касира при проведенні операції оплати може відрізнятися в залежності від моделі та конфігурації терміналу. Підпис власника картки потрібно практично завжди при успішному проходженні оплати через термінал, за винятком тих випадків, коли оплата товару відбувається безконтактним способом на суму до 200 грн.

Правила проведення платежу через POS-термінал єдині для всіх, незалежно від виду діяльності торговця. У ресторанах і кафе найчастіше використовуються мобільні/переносні термінали, які дають можливість розрахувати клієнта прямо за столиком.

Т.130,131 Ведення книги обліку розрахункових операцій.(Обов'язки контролера-касира)

Обов'язки касира

В даний час професія касира широко затребувана. Це пов'язано з великою кількістю торгових точок, а також інших установ, що вимагають проведення розрахунків з клієнтами. Основна область, в якій найбільш часто зустрічається дана професія, - це роздрібна торгівля. Різновидом цієї спеціальності є касир-продавець.Обов'язки касира регулюються посадовою інструкцією, складеною відповідно до положень трудового законодавства. Так, призначення і звільнення від посади відбувається тільки за наказом директора. Крім того, в обов'язки касира входить володіння навичками роботи з усіма типами контрольно-касових апаратів, які використовуються на підприємстві. Також він повинен бути ознайомлений з усіма наказами, постановами, розпорядженнями та іншими нормативними документами, які стосуються роботи підприємства.Якщо посада поєднана з посадою продавця, тоді обов'язки касира передбачають знання товарознавства, технічних характеристик товарів, їх якісних показників та умов зберігання.Завжди в обов'язки касира входить знання структури управління, прав і обов'язків співробітників, їх режиму роботи, правил обслуговування покупців, оформлення приміщень і вітрин, дотримання внутрішнього трудового порядку, техніки безпеки, норм санітарії та гігієни, а також законодавства про працю.В посадові обов'язки касира, касира-продавця входить забезпечення справної роботи товарній секції, для чого він зобов'язаний не залишати робоче місце без своєчасної заміни і без згоди керівника. До того ж, продавець-касир повинен і ретельно обслужити покупців, приймати всілякі заходи запобігання появи черг та конфліктних ситуацій, виконувати передпродажну підготовку товарів, а також підраховувати вартість товару, приймати від клієнта готівку, так і електронні картки, видавати чеки і здачу, гарантійні талони, упаковувати покупки і здійснювати повернення або обмін товарів, здавати касу наприкінці зміни старшого касира, забезпечувати збереження грошей та інших ТМЦ, забезпечувати порядок на робочому місці.

За невиконання своїх посадових обов'язків продавець-касир несе відповідальність згідно з чинним законодавством.При роботі з реєстратором розрахункових операцій (далі - РРО) продавець-касир зобов'язаний (ст. 3 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.95 р. № 265/95-ВР (далі - Закон про РРО)):

1. Проводити розрахунки на повну суму покупки (надання послуги) через РРО з роздрукуванням відповідних розрахункових документів (або із застосуванням зареєстрованих у податком органі розрахункових книжок (далі - РК) при виході РРО з ладу або відключення електроенергії).
2. Видавати особі, яка отримує або повертає товар (отримує або відмовляється від послуги) розрахунковий документ на повну суму проведеної операції. А зробити це потрібно до повного розрахунку з покупцем - видачі здачі або коштів.
3. Забезпечувати цілісність пломб РРО та незмінність його конструкції та програмного забезпечення.
4. Стежити за наявністю і правильним розміщенням цінників на товари (меню, прейскуранта, тарифів на надавані послуги) в гривнях.
5. Щоденно друкувати на РРО фіскальні звітні чеки (Z-звіти) та забезпечити їх зберігання в книгах обліку розрахункових операцій.
6. Друкувати (або створювати в електронній формі) на РРО контрольні стрічки і зберігати біля РРО останні закінчені контрольні стрічки за останні три робочих дні.
7. Заздалегідь програмувати в РРО найменування і ціни товарів (послуг), а також враховувати кількість реалізованих товарів (послуг) шляхом реєстрації факту їх продажу в РРО (пробивати фіскальний касовий чек).

8. Вести облік товарних запасів за місцем їх реалізації, продавати тільки, відображені в обліку.
9. Забезпечити відповідність сум готівкових коштів на місці проведення розрахунків сумі коштів, зазначеній у денному Х-звіті РРО (а у разі використання РК - загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня).
10. Надати покупцеві на його вимогу чек, накладну або інший письмовий документ, що засвідчує передачу права власності на товар (послугу) від продавця покупцеві.

Т.132,133 Функції клавіш ЕККА різних типів при програмуванні .

Блок клавіатури в усіх типах касових апаратів розташований на передній панелі, залежно від типу та моделі має певну кількість клавіш. Блок клавіатури складається з цифрових та функціональних клавіш. Цифрові клавіші призначені для набору грошових сум при реєстрації покупок. Функціональні клавіші призначені для виконання різних функцій. Кожна клавіша має своє позначення і, залежно від режиму роботи ЕККА, виконує різні операції. Характеристика клавішного поля ЕККА різних типів описана в наступних розділах

Т. 137,138 Оперативне коригування ціни та кількості товару

Т. 139,140 Основи безпечної експлуатації електричного обладнання контролером-касиrom.

Для забезпечення охорони праці при роботі на ЕККА необхідно знати.

1. Касир має пройти інструктаж з техніки безпеки.
2. Робоче місце касира має бути обладнане двополюсною розеткою і заземлене.
3. Перед тим, як ввімкнути апарат у електромережу, необхідно обережно оглянути вилку і шнур та переконатися у їхній справності.
4. Не можна залишати ввімкнений апарат без нагляду.
5. Забороняється працювати на ЕККА вологими руками, необхідно слідкувати, щоб на клавішне поле і корпус апарата не потрапляла волога.
6. У разі виявлення неполадок апарата необхідно припинити роботу, вимкнути апарат і не вмикати його до приходу спеціаліста сервісної організації.
7. Після закінчення роботи на апараті необхідно вимкнути його з мережі електроживлення.

Дії контролера – касира на початок робочого дня.

Отримати в головній касі ключ від касового апарату, розмін, чекову і контрольну стрічки. Оформити контрольну стрічку на початок дня.
Заправити чекову і контрольну стрічки.
Включити ККМ в мережу і зареєструвати два-три нульових чека для перевірки чіткості друку реквізитів на чековій та контрольній стрічках.
Підготувати робоче місце.

Дії касира протягом робочого дня.

Стежити за справністю ККМ і про всі несправності повідомляти адміністратора або старшому касиру.
Дотримуватися правила розрахунку з покупцями (чітко називати вартість покупки, суму отриманих від покупця грошей та суму здачі, повертаючи її разом з чеком).
Дотримуватися вимоги безпеки при роботі з ККМ.
Оформлювати обриву контрольної стрічки з обох сторін. В кінці робочого дня.

Вимоги безпеки перед початком роботи

1. Застебнути одягнену формений одяг на всі гудзики (зав'язати зав'язки), не допускаючи звисаючих кінців одягу, прибрати волосся під головний убір. Не заколювати формений одяг шпильками, голками, не тримати в кишенях гострі і предмети, що б'ються.
2. Перед роботою на контрольно-касовій машині перевірити зовнішнім оглядом: -стійкість машини на столі, відсутність зовнішніх пошкоджень і сторонніх предметів поблизу касової машини;

- справність кабелю (шнура) електроживлення, вилки, розетки;
- наявність і надійність заземлюючих з'єднань (відсутність обривів, міцність контакту між корпусом машини і заземлюючим проводом). Не приступати до роботи при відсутності або ненадійності заземлення;
- відсутність забруднень зовні і усередині машини;
- справність і стійкість підйомно-поворотного стільця;
- достатність освітлення робочої поверхні;
- відсутність сліпучого дії світла.

3. До включення контрольно-касової машини в електричну мережу перевірити справність блокуючих пристроїв.

4. Включити контрольно-касову машину в електричну мережу і отриманням нульового чека перевірити її роботу.

5. Переконатися у справній роботі пристрою виклику охорони (адміністрації), детектора банкнот, роботі аварійного освітлення.

6. Зручно і стійко розмістити запаси супутніх товарів, пакувальні матеріали відповідно до частоти використання і витрачання.

7. Про всі виявлені несправності контрольно-касової машини, електропроводки і інші неполадки повідомити своєму безпосередньому керівнику і приступити до роботи тільки після їх усунення.

Вимоги безпеки під час роботи

1. Виконувати тільки ту роботу, по якій пройшов навчання, інструктаж з охорони праці і до якої допущений особою, відповідальною за безпечне виконання робіт.

2. Не доручати свою роботу ненавченим і стороннім особам.

3. Застосовувати необхідні для безпечної роботи справне устаткування, інструмент; використовувати їх лише для тих робіт, для яких вони призначені.

4. Дотримуватися правил переміщення в приміщенні, користуватися тільки встановленими проходами.

5. Утримувати робоче місце в чистоті, не зберігати в касовій кабіні сторонні предмети, особисті речі.

6. Під час роботи на контрольно-касовій машині:

- дотримуватися вимог безпеки, викладених в експлуатаційній документації заводу-виготовлювача;

- включати машину в електричну мережу через спеціальну розетку, яка повинна бути заземлена;

- заправку (заміну) чекової і контрольної стрічок, додавання фарби в барвний механізм робити тільки після відключення машини від електричної мережі;

- пам'ятати, що у машин з автоматичним відкриванням грошового скриньки під час видачі першого чека під дією пружини відбувається виштовхування грошового ящика не менш ніж на одну третину його довжини;

- при зупинці машини з невідомої причини, застряванні чекової стрічки, а також при раптовому стопоренні (зупинка машини при незакінченому робочому циклі) відключити її від мережі електроживлення;

- видаляти застрягли шматки чекової стрічки пінцетом.

7. Вимкнути контрольно-касову машину від електричної мережі при пробі електричного струму на корпус машини.

8. При експлуатації контрольно - касової машини не допускається:

- приступати до роботи при відсутності або несправності заземлення;

- застосовувати запобіжники, не розраховані на струм, передбачений технічною характеристикою даної машини, включати машину в електричну мережу без запобіжника (замінювати запобіжник "жучком");
- стикатися з струмоведучими пристроями, шинами заземлення, батареями опалення, водопровідними трубами і т.п.;
- переривати роботу машини після її включення до закінчення робочого циклу;
- працювати на машині при знятої кришці або відкритих дверцятах чека друкуючого механізму.

Т.143,144 Меблі для підприємства торгівлі.

Одним із основних видів обладнання підприємств торгівлі та громадського харчування є немеханічне обладнання, яке необхідне для прийому, зберігання, підготування товарів до продажу та їх продажу. Правильно підібраний набір меблів дозволяє раціонально організувати торговельно-технологічний процес, механізувати трудомісткі операції, розширити асортимент товарів, максимально використати площу та об'єм торговельних та складських приміщень, скоротити товарні втрати, впровадити прогресивні форми та методи продажу товарів, підвищити рівень економічної ефективності та культуру торгівлі, а також покращити естетичне оформлення торговельних приміщень.

До торговельно-технологічного обладнання відносяться:

I. Немеханічне обладнання:

- меблі для підприємств торгівлі та громадського харчування.

II. Механічне обладнання:

- ваговимірювальне обладнання;
- контрольно-касові апарати;
- пристрої для обліку грошових квитків;
- фасувально-пакувальне обладнання;
- обладнання для приготування та продажу напоїв;
- машини для обробки та подрібнення овочів та інших продуктів;
- машини для обробки м'яса та риби;
- машини для приготування тіста та кондитерських сумішей;
- машини для нарізання гастрономічних товарів;
- машини для миття столового та кухонного посуду;
- підйомно-транспортне обладнання, що застосовується на підприємствах торгівлі та громадського харчування.

III. Теплове обладнання:

- обладнання з вогневим обігрівом;
- обладнання з газовим обігрівом;
- обладнання на паровому обігріві;
- обладнання з електричним обігрівом.

IV. Холодильне обладнання:

- компресійне холодильне обладнання;
- абсорбційне холодильне обладнання;
- прилади автоматизації холодильного обладнання;
- торговельне холодильне обладнання.

V. Торгові автомати:

- автомати для продажу рідких товарів;
- автомати для продажу штучних товарів;
- розмінні автомати та допоміжне обладнання

Т145 Ваги електронні. Прийоми роботи з клавіатурою

За місцем і способом установки ваги бувають настільні, пересувні і стаціонарні.

Настільні ваги на торгових підприємствах застосовуються для попередньої підготовки товарів до продажу або при продажу. Їх встановлюють на прилавку таким чином, щоб вказівний пристрій знаходився на рівні очей торговця і покупця.

. Вага 1261 ВН-ЗЦТ електронна настільна циферблатна з візуальним місцевим відліком показань призначена для автоматичного визначення маси і вартості продовольчих товарів. Вага може використовуватись при попередній фасовці продуктів, для торгівлі товарами, які продаються поштучно (птиця, кролики) як самостійно, так і в комплексі з блоком виводу інформації і чеко-друкувальним пристроєм.

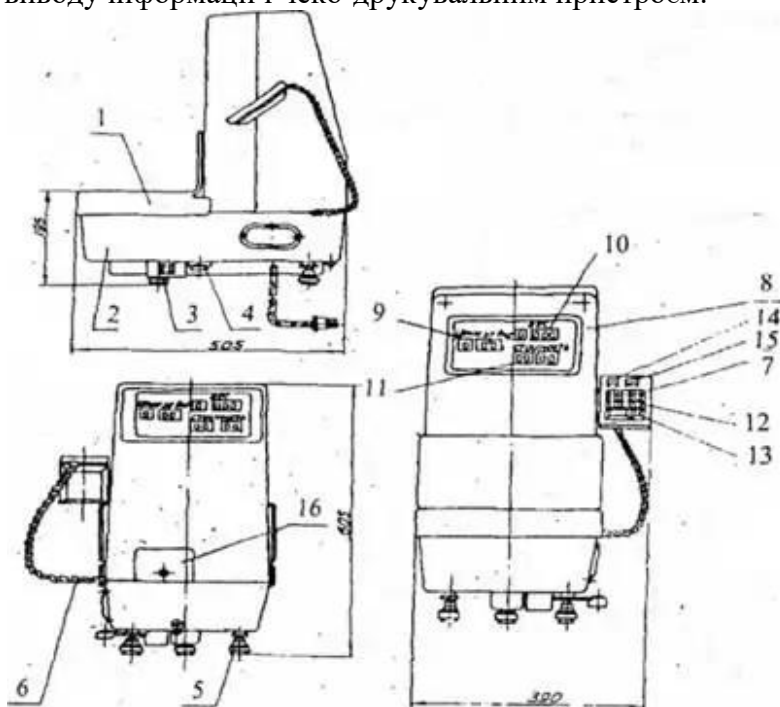

Рис. 15.7. Загальний вигляд ваги 1261 ВН-ЗЦТ

1 — вантажно-приймальний майданчик; 2 — основа; 3 — установча ніжка; 4 — рівень; 5 — регулювальні ніжки; 6 — кабель; 7—пульт; 8 — корпус; 9 — табло ціни; 10 — табло маси; 11 — табло вартості; 12 — клавіші введення ціни; 13 — клавіші збросу ціни; 14 — клавіша "Кор."; 15 — клавіша "Вкл."

Основними вузлами ваги 1261 ВН-ЗЦТ є важільний ваговий механізм з віброчастотним перетворювачем сили (датчиком), вантажоприймальний майданчик, блок стабілізації, механізм введення ціни, двобічне інформаційне табло ціни, маси, вартості.

Важільний механізм складається з основного і двох допоміжних нерівноплечих важелів, на які за допомогою ніжок спирається товарний майданчик. Основний важіль з'єднаний з віброчастотним датчиком. Праворуч на корпусі ваги міститься клавішний знімний пульт. Він містить клавіші введення ціни (ємкість від 0 до 9), клавішу "З" для збросу показань ціни, клавішу "Вкл." для включення ваги в роботу і вимикання, клавішу "Кор." для таро-компенсації. Таро-компенсатор застосовують при необхідності одержання чистої маси товару.

Корпус ваги спирається на три ніжки, дві з яких є гвинтовими і слугують для встановлення ваги в горизонтальне положення (за рівнем).

Принцип дії ваги полягає в автоматичному перетворенні зусилля зважуваного товару в число-імпульсний сигнал і передаванні цифрових значень маси і вартості товару, одержаних в електронному блоці, на табло цифрового показника.

Рис. 15.8. Ваги електронні:

а, б — з друком етикеток для фасування продукції (друк штрих-коду, маси, ціни та ін.); в — лабораторні (габаритні розміри 235 х 250); г — торговельні (з таруванням і програмуванням, підсумовуванням вартості купівлі, розрахунком здачі)

Електронна схема ваги виконана на інтегральних елементах, застосування яких у сполученні з віброчастотним перетворювачем сили і використанням у пристрої введення ціни герметизованих контактів (черконів) забезпечують компактність, високу продуктивність і надійність ваги.

Найбільша межа зважування — 3, найменша — 0,04 кг. Діапазон компенсації маси тари — до 0,5 кг, дискретність індикації маси — 1 г, вартості — 1 коп. Час вимірювання маси та обчислення вартості — 1 с, живлення від мережі однофазного змінного струму частотою 50 Гц напругою 220 В. Габаритні розміри: 505 х 405 х 605, маса 40 кг.

Для характеристики основних технічних та експлуатаційних особливостей різних типів і моделей вагів введена буквено-цифрова індексація з наступними значеннями:

- Пристрій ваг: Т - електронно-тензOMETричні, Р - важільні; спосіб установки на місці експлуатації: Н - настільні, С - стаціонарні, П - пересувні;
- Найбільша границя зважування: 2, 10, 150, 500 і т.д. до 1000 - у кілограмах, а понад - у тоннах;
- Тип вказівного відлікового пристрою: Г - Гірне, Ш - шкальні, Ц - циферблатні;
- Вид відліку та спосіб зняття показань зважування: 1 - візуальний, 2 - документований, 3 - місцевий, 4 - дистанційний;
- Область переважного застосування: А - автомобільні, В - вагонні.

Наприклад, ваги РН-10Ц13 - важільні, настільні, з найбільшою межею зважування 10 кг, циферблатні, з візуальним відліком та місцевим визначенням показань при зважуванні; РП-500Г13 - ваги важільні, пересувні з найбільшою межею зважування 500 кг, Гірне, вид відліку - візуальний, спосіб зняття показань - місцевий; РС-30Ц24А - важільні, стаціонарні, з найбільшою межею зважування 30 т, циферблатні, з документованою реєстрацією та дистанційною передачею показань, автомобільні.

Т.148 Види немеханічного устаткування.

Торговельне немеханічне обладнання (торгові меблі) призначено для виконання операцій з приймання, зберігання, підготовки товарів до продажу, їх викладання і продажу.

Немеханічне обладнання має відповідати оптимальним фізичним навантаженням як з боку торгового персоналу, так і покупців. Тому оптимальні розмірні співвідношення обладнання (довжина, ширина, висота, відстань між полицями тощо) визначаються при його конструюванні з урахуванням антропометричних даних — середнього росту і пропорцій фігури людини. Це забезпечує вільний доступ до товарів, їх добрий огляд покупцями і мінімальну втомленість працівників магазину при заповненні обладнання товарами.

При середньому зрості людини 168—174 см зручність користування обладнанням поділяють за висотою на такі зони, мм: дуже низька — до 420; низька — 420—750; середня — 750—1900; висока — 1900—2500. Ергономічні вимоги враховуються при створенні всіх типів обладнання. Наприклад, висота гірок буває не більше ніж 2200 мм, прилавків — 900 мм, подіумів — 250 мм, касових кабін — 800 мм. Ширина (глибина) більшості типів обладнання не перевищує 900 мм.

Для покращання показу і викладки товарів немеханічне обладнання повинно бути малозамітним, без деталей, що закривають товар від покупців. За формою, пропорціями, кольором і конструктивними особливостями торгові меблі мають бути в гармонії з інтер'єром торгового залу. Колір меблів використовують для підкреслення властивостей товарів, їх форми і фактури, він має бути спокійних, нейтральних тонів або контрастним з кольором товарів.

Торгове немеханічне обладнання поділяється на такі типи:

пристінні й острівні гірки,
секції замкнених зон всередині торгового залу,
вішала,
прилавки,
немеханічні касові кабінки,
корзини і візки для покупок тощо.

Основними видами немеханічного обладнання торгових залів магазинів для розміщення виставкового, робочого і резервного запасів товарів є гірки, корпусні вироби торгового обладнання, автономне обладнання (рис. 15.1).

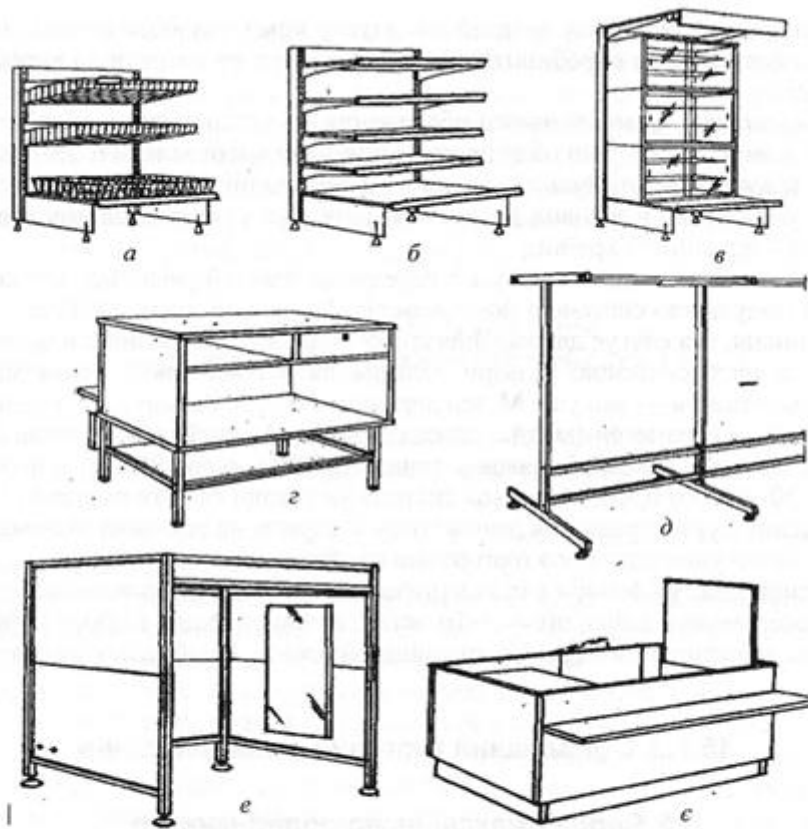

Рис. 15.1. Немеханічне обладнання торгових залів магазинів:
 а — гірка привітринна універсальна для продовольчих товарів, іграшок тощо (висота 1200 мм);
 б — гірка острівна універсальна (висота 1600 мм); в — гірка-вітрина пристінна універсальна
 (висота 2200 мм); з — прилавок з касовим ящиком (900 × 780 × 850 мм); д — вішала для одягу
 (950 × 700 × 1600 мм); е — кабіна примірочна (1200 × 1200 × 1930 мм); є — кабіна касова
 (1400 × 1000 × 1250 мм)

Назначение клавиш терминала

Назначение клавиш терминала

	01	0	17	x	33	P	49	A	65	P	81
!	02	1	18	A	34	Q	50	Б	66	С	82
«	03	2	19	B	35	R	51	В	67	Т	83
#	04	3	20	C	36	S	52	Г	68	У	84
\$	05	4	21	D	37	T	53	Д	69	Ф	85
%	06	5	22	E	38	U	54	Е	70	Х	86
&	07	6	23	F	39	V	55	Ж	71	Ц	87
'	08	7	24	G	40	W	56	З	72	Ч	88
(	09	8	25	H	41	X	57	И	73	Ш	89
)	10	9	26	I	42	Y	58	Й	74	Щ	90
*	11	:	27	J	43	Z	59	К	75	Ъ	91
+	12		28	K	44	[	60	Л	76	Ь	92

,	13	<	29	L	45		61	M	77	Ю	93
--	14	=	30	M	46	]	62	H	78	Я	94
.	15	>	31	N	47	o	63	O	79	Ы	95
/	16	?	32	O	48	i	64	П	80	Э	96

	01	0	17	x	33	P	49	A	65	P	81
!	02	1	18	A	34	Q	50	Б	66	С	82
«	03	2	19	B	35	R	51	В	67	Т	83
#	04	3	20	C	36	S	52	Г	68	У	84
\$	05	4	21	D	37	T	53	Д	69	Ф	85
%	06	5	22	E	38	U	54	Е	70	Х	86
&	07	6	23	F	39	V	55	Ж	71	Ц	87
‘	08	7	24	G	40	W	56	З	72	Ч	88
(	09	8	25	H	41	X	57	И	73	Ш	89
)	10	9	26	I	42	Y	58	Й	74	Щ	90
*	11	:	27	J	43	Z	59	К	75	Ъ	91
+	12		28	K	44	[	60	Л	76	Ь	92
,	13	<	29	L	45		61	M	77	Ю	93
--	14	=	30	M	46	]	62	H	78	Я	94
.	15	>	31	N	47	o	63	O	79	Ы	95
/	16	?	32	O	48	i	64	П	80	Э	96

Касиру забороняється:

- Працювати без контрольної стрічки і склеювати їх у місцях обриву;
- Допускати сторонніх осіб в приміщення каси до касового апарату, крім відповідального адміністратора і з його дозволу спеціаліста з технічного обслуговування касового апарату або представника контролюючого органу для перевірки каси;
- Залишати касову кабінку без повідомлення відповідального адміністратора, не відключивши касовий апарат, не закривши на ключ касову кабінку, касовий апарат;
- Мати в касі особисті гроші і гроші, не враховані через касовий апарат (крім грошей, виданих перед початком роботи), а також особисті речі касира чи інших працівників підприємства.

Ключі від kabіни касового апарату і грошового ящика повинні знаходитися у касира протягом зміни, а по закінченню робіт здаватися відповідальному адміністратора.

Спеціальні комп'ютерні системи - це сукупність технічних і програмних засобів, що дозволяють здійснювати при прийомі грошей при реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) крім основних функцій касових апаратів (визначення вартості покупки, друку чека і контрольної стрічки, накопичення сум зроблених покупок за певний період) додаткові функції:

- Визначення ціни та найменування товару (роботи, послуги, замовлення);
- Накопичення даних про вчинені покупки в асортименті; формування та ведення облікових даних, друк звітних документів.

Основу комп'ютерної системи, призначеної для прийому грошей при реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), складає системний касовий термінал (або професійна персональна електронна обчислювальна машина - ППЕВМ, забезпечена блоком фіскальної пам'яті і реалізує функції касового терміналу). Для реалізації додаткових функцій системний касовий термінал може комплектуватися додатковими пристроями:

- Зчитування і декодування штрихових кодів;
- Зчитування й обробки пластикових карток;
- Сполучення з локальної та територіальної обчислювальної мережами;
- Додатковими друкувальними пристроями.

Дана система характеризується наявністю спеціального та прикладного програмного забезпечення, що реалізують функції збору, накопичення, передачі, захисту та [зберігання інформації](#).

Дана система може працювати автономно або в складі локальних мереж. При реєстрації комп'ютерної системи в податковій інспекції, крім апаратних засобів, реєстрації підлягають також [програмні засоби](#), що реалізують функції касових апаратів.

Система реєструється в податковій інспекції в журналі реєстрації комп'ютерних систем. При запуску спеціальної комп'ютерної системи в експлуатацію необхідно присутність програміста організації-розробника програмних засобів або уповноваженого ним представника. Він виробляє завантаження програмних засобів, тестування і перевірку роботи комп'ютерної системи на контрольному прикладі.

У процесі експлуатації цієї системи звіт про проведені операції видається в режимі ведення контрольної стрічки. У звіті відображаються: номер комп'ютерної системи, дата видачі звіту, кількість продажів, порядковий номер звіту і загальна сума виручки з початку експлуатації.

Відомості про операції, проведені протягом робочого дня (зміни), реєструються у книзі касира-оператора. Накопичена інформація в комп'ютерній системі підлягає повторній роздрукувці після закінчення встановленого строку для збереження інформації з початку експлуатації.

Спеціальна комп'ютерна система при виявленні фактів вільного доступу до зміни і незбереження накопиченої інформації з дня її експлуатації, а також не включена до Державного реєстру, реєстрації в податковій інспекції не підлягає або знімається з реєстрації. Дані в пам'яті комп'ютерної системи знищуються у строки, передбачені для

касових апаратів. Відповідальність за збереження інформації в пам'яті комп'ютерної системи несе керівник підприємства. Відповідальність за правильну експлуатацію комп'ютерної системи несе адміністратор комп'ютерної системи, призначений наказом по підприємству.

Правила експлуатації комп'ютерних систем при реалізації додаткових функцій наводяться в Посібнику користувача, що розробляється при створенні (комплектуванні) конкретної комп'ютерної системи об'єкта впровадження.

При роботі на касовому апараті касиру необхідно виконувати вимоги щодо техніки безпеки, викладені в заводській інструкції з експлуатації на даний вид касових апаратів, у тому числі:

- Робоче місце касира повинно бути обладнане так, щоб виключити можливість дотику працюючого з струмоведучими пристроями, шинами заземлення, батареями опалення, водопровідними трубами;
- Включати в мережу касовий апарат слід через спеціальну розетку, яка повинна бути заземлена;
- Не дозволяється застосовувати запобіжники, не розраховані на струм, передбачений технічною характеристикою даного касового апарату, і включати касовий апарат до мережі без запобіжника (замінювати запобіжник "жучком");
- До включення електромеханічного касового апарату в мережу необхідно перевірити обертання рукоятки ручного приводу проти годинникової стрілки;
- Перед включенням касового апарату в електромережу треба оглянути вилку, шнур, розетку і переконатися в їх справності (чи немає обривів, оголення і т.п.);
- Слід пам'ятати, що у касового апарату з автоматичним відкриванням грошового скриньки під час видачі першого чека відбувається виштовхування грошового ящика під дією пружин не менш ніж на 1 / 3 його довжини;
- Під час зупинки касового апарату з невідомої причини, а також при раптовому стопоренні (зупинка касового апарату при незакінченому робочому циклі) необхідно відключити від мережі живлення;
- Всі роботи з перевірки електромеханічного касового апарату вести, використовуючи ручний привід. При цьому не слід застосовувати надмірних зусиль, щоб перевірити механізм касового апарату, що зупинився з невідомої причини;
- Забороняється проводити технічне обслуговування касового апарату, включеного до мережі електроживлення;
- Після закінчення роботи на касовому апараті необхідно відключити електроживлення, вийнявши вилку з розетки;
- Не слід допускати до роботи на касовому апараті осіб, незнайомих з правилами роботи і техніки безпеки.

З метою забезпечення безпеки роботи касира необхідно обладнати кабінку касира пристроєм виклику охорони та адміністрації, а також передбачити аварійне освітлення касової кабінки.